

**Závery z prvých posudzovaní
súladu vnútorných systémov
zabezpečovania kvality vysokých škôl
so štandardmi**

**Tematická správa
schválená vo výkonnej rade 4. septembra 2025**

Bratislava 4. septembra 2025

OBSAH

OBSAH	2
PREDHOVOR	3
1. ÚVOD	4
2. ŠIRŠÍ KONTEXT ZABEZPEČOVANIA KVALITY VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELÁVANIA	7
2.1. Vývoj vysokoškolských systémov a noriem v Európe	7
2.2. Štandardy pre zabezpečovanie kvality vzdelávania v Európe (ESG)	9
2.3. Kľúčové požiadavky medzinárodných posudzovaní podľa WFME	12
3. LEGISLATÍVNY RÁMEC A AKREDITAČNÉ ŠTANDARDY NA SLOVENSKU	15
4. PÍPRAVA VYSOKÝCH ŠKÔL NA POSUDZOVANIE	18
4.1. Zosúladovanie sa vysokých škôl so zákonom a štandardmi	18
4.2. Zosúladovanie študijných programov a odborov habilitačných a inauguračných konaní	18
4.3. Príprava vnútorných hodnotiacich správ vysokých škôl	19
5. POSTUP POSUDZOVANIA VNÚTORNÝCH SYSTÉMOV ZABEZPEČOVANIA KVALITY	21
5.1. Podané žiadosti o posúdenie súladu	21
5.2. Vytváranie pracovných skupín	22
5.3. Príprava pracovnej skupiny na návštevu vysokej školy	24
5.4. Návšteva vysokej školy pracovnou skupinou	25
5.5. Vypracovanie hodnotiacej správy pracovnej skupiny	26
5.6. Rozhodovanie o súlade vo výkonnej rade	26
6. PREDLOŽENÉ VNÚTORNÉ HODNOTIACE SPRÁVY VYSOKÝCH ŠKÔL	30
7. ŠTRUKTÚRA A OBSAH HODNOTIACICH SPRÁV PRACOVNÝCH SKUPÍN	33
8. ZISTENIA A ODPORÚČANIA PRACOVNÝCH SKUPÍN	37
8.1. Politiky na zabezpečovanie kvality	37
8.2. Vytváranie, úprava a schvaľovanie študijných programov	41
8.3. Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie orientované na študenta	43
8.4. Prijímacie konanie, priebeh štúdia a udeľovanie titulov	45
8.5. Učitelia	47
8.6. Zdroje na zabezpečenie štúdia a podporu študentov	48
8.7. Zhromažďovanie a spracovanie informácií	50
8.8. Zverejňovanie informácií	51
8.9. Monitorovanie, hodnotenie a schvaľovanie študijných programov	53
8.10. Pravidelné externé zabezpečovanie kvality	54
9. ANALÝZA ROZHODNUTÍ VÝKONNEJ RADY	56
10. ZÁVERY Z PRVÉHO POSUDZOVANIA VYSOKÝCH ŠKÔL PODĽA ESG 2015	59
10.1. Zavádzanie zabezpečovania kvality a príprava vysokých škôl na posudzovanie	60
10.2. Postup posudzovania vnútorných systémov zabezpečovania kvality	60
10.3. Sumár zistených nedostatkov	61
10.4. Najdôležitejšie odporúčania vysokým školám na ich ďalšie zlepšovanie	62
11. ZÁVER	65
ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK	66

PREDHOVOR

Vážení čitatelia,

predkladáme tematickú správu Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo (ďalej aj SAAVŠ alebo *agentúra*), zameranú na závery z prvých posudzovaní súladu vnútorných systémov zabezpečovania kvality vysokých škôl so štandardmi v Slovenskej republike, realizovaných v rokoch 2023 – 2025.

Správa odráža stav zabezpečovania kvality slovenského vysokého školstva vo fáze po implementácii jednej z najhlbších reforiem vysokého školstva v Slovenskej republike za posledné dve dekády. Cieľom reformy bolo nahradiť pôvodné akreditačné postupy efektívnejšími, medzinárodne dohodnutými postupmi podľa Štandardov a usmernení pre zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (ESG 2015), a tým naplniť posledný z troch kľúčových záväzkov Slovenska voči ostatným 48 signatárskym krajinám bolonského procesu harmonizácie národných systémov vysokoškolského vzdelávania.

Tematická správa prináša všeobecné závery z aktivít externého zabezpečovania kvality v zmysle článku 3.4. ESG 2015, doplnené o pasáže vysvetľujúce širšie súvislosti. Je spracovaná aj v súlade s ustanoveniami § 4 ods. 2 písm. g) bod 2 zákona č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality a je naplnením úlohy z Plánu tematických analýz a správ na roky 2022 – 2025. Predkladanou tematickou správou sa zaoberala výkonná rada agentúry na svojom 85. zasadnutí dňa 10. júla 2025 a schválila ju dňa 4. septembra 2025 na 86. zasadnutí.

Verím(e), že mnohé informácie môžu byť užitočné aj mimo rozsahu konkrétnych konaní a poslúžiť k zlepšeniu stratégie zabezpečovania kvality a príslušných procesov na úrovni vysokých škôl, ako aj na národnej úrovni.

Robert Redhammer
predseda výkonnej rady agentúry

1. ÚVOD

Tematická správa opisuje postupy a všeobecné závery zo série prvých posudzovaní vnútorných systémov zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania vysokých škôl (ďalej aj *vnútorné systémy*) v Slovenskej republike, ktoré sa uskutočnili v období december 2022 až júl 2025. Išlo o prvé posudzovanie vnútorných systémov od ich zavedenia; boli kľúčovou súčasťou hlbokej reformy vysokého školstva v SR.

Reforma sa začala prípravou a prijatím zákona č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania (ďalej aj len *zákon*) a vznikom novej, nezávislej agentúry. Pokračovala kvalitatívne novými procesmi pod gesciou agentúry, najmä vydaním akreditačných štandardov a zavádzaním systémov vnútorného zabezpečovania kvality na vysokých školách. Tým významne zasiahla do systemizácie procesov zabezpečovania kvality vzdelávania prakticky na všetkých pracoviskách a úrovniach riadenia vysokých škôl.

Základnou ideovou niťou celej reformy bolo implementovať moderné, medzinárodne štandardizované postupy zabezpečovania kvality ESG 2015. Zákon explicitne určoval novozriadenej agentúre povinnosť uchádzať sa najneskôr do konca roka 2022 o členstvo v Európskej asociácii pre zabezpečovanie kvality vo vysokoškolskom vzdelávaní – ENQA a zápis do Európskeho registra zabezpečovania kvality pre vysokoškolské vzdelávanie – EQAR, pričom na prijatie do oboch organizácií je nutné preukázať plnenie požiadaviek štandardov ESG 2015 úspešným absolvovaním medzinárodného posúdenia *ENQA Agency Review*. To vytvorilo širší determinujúci rámec, ktorý agentúra zodpovedne napĺňala od samotného začiatku jej činnosti.

Agentúra požiadala o členstvo vo februári 2022. Hodnotiaci panel ENQA navštívil agentúru v marci 2023; hodnotiacu správu agentúry publikoval 20. septembra 2023. Následne Registračná komisia EQAR rozhodla o zaradení agentúry do registra 11. – 12. decembra 2023 a ENQA rozhodla o členstve agentúry v apríli 2024. Od zaradenia do registra EQAR sú všetky rozhodnutia aj hodnotiace správy agentúry, ktoré sú realizované v rámci ESG pravidiel, zapisované do Európskej databázy zabezpečovania kvality – DEQAR.

Kľúčovým prvkom implementácie reformy bolo vypracovanie návrhu akreditačných štandardov, ktoré sa v systéme štandardov ESG považujú za kritériá posudzovania. Ich vytváranie, diskusia a viackolové konzultácie so všetkými stranami zainteresovanými na vysokoškolskom vzdelávaní (*stakeholders*) boli vedené v súlade s požiadavkami ESG, čo prispelo k ich lepšej kvalite, ako aj k ich akceptovaniu vysokoškolským prostredím. V lete 2020 po vyjadrení Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (*ministerstvo*) agentúra vydala štandardy s účinnosťou od 1. septembra 2020. Vysokým školám tak zo zákona vznikla povinnosť zosúladiť sa so zákonom a týmito štandardmi do 2. septembra 2022 a následne požiadať agentúru o posúdenie súladu ich vnútorného systému do konca roka 2022.

Zavedenie systematického vnútorného zabezpečovania kvality na vysokých školách je kľúčovým nástrojom vysokej školy na zaistenie jej primárnej zodpovednosti za poskytované vzdelávanie. Ide o jeden zo základných princípov ESG. Vysoké školy teraz majú zavedené vlastné vnútorné mechanizmy zabezpečovania kvality, ktoré nový zákon vníma ako vnútorný systém.

Podaním žiadostí vysokých škôl o posúdenie súladu ich vnútorného systému so štandardmi pre vnútorný systém do agentúry sa začal proces tzv. externého zabezpečovania kvality. Jeho cieľom je pomôcť vysokým školám zvýšiť efektívnosť ich vnútorného zabezpečovania kvality vzdelávania. Žiadosť každej vysokej školy obsahovala aj vnútornú hodnotiacu správu vysokej školy a bola predmetom samostatného konania zo strany agentúry, z ktorého vzišla písomná hodnotiacia správa pracovnej skupiny expertov a ktoré boli podkladom na rozhodovanie agentúry o právach škôl podľa zákona. Hodnotiace správy obsahovali okrem samotných výrokov a návrhu rozhodnutia agentúry spolu aj 1 686 konkrétnych odporúčaní príslušnej škole na ďalšie zlepšenia. Ich sumarizácia je tiež predmetom tejto správy.

Tematická správa obsahuje aj základné informácie o postupoch zabezpečovania kvality podľa ESG 2015, o konkrétnych krokoch agentúry a záveroch z prvých posudzovaní súladu vnútorného zabezpečovania kvality vzdelávania na vysokých školách, ktoré presahujú jednotlivé konania. Taktiež obsahuje vyhodnotenie vnútorných hodnotiacich (sebahodnotiacich) správ vysokých škôl, ktoré boli predkladané v rámci externého zabezpečovania kvality.

Zhrnutia v závere každej kapitoly boli vypracované s podporou nástroja umelej inteligencie Copilot Microsoft365.

Zhrnutie

1. **Reforma vysokého školstva:** implementácia jednej z najhlbších reforiem vysokého školstva v Slovenskej republike za posledné dve dekády, ktorá nahradila pôvodné akreditačné postupy efektívnejšími, medzinárodne dohodnutými postupmi podľa Štandardov a usmernení pre zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (ESG 2015).
2. **Členstvo v ENQA a EQAR:** agentúra požiadala o členstvo vo februári 2022 a po úspešnom medzinárodnom hodnotení bola zaradená do Európskeho registra zabezpečovania kvality – EQAR v decembri 2023 a prijatá za člena Európskej siete zabezpečovania kvality – ENQA v apríli 2024. Všetky rozhodnutia aj hodnotiace správy podľa ESG sú zapisované do Európskej databázy zabezpečovania kvality – DEQAR.
3. **Vydanie akreditačných štandardov:** kľúčovým prvkom implementácie reformy bolo vypracovanie návrhu akreditačných štandardov, ktoré boli vydané s účinnosťou od 1. septembra 2020. Vysoké školy mali povinnosť zosúladiť sa so zákonom a s týmito štandardmi do 2. septembra 2022.
4. **Zavedenie vnútorného zabezpečovania kvality:** zavedenie systematického vnútorného zabezpečovania kvality na vysokých školách je kľúčovým nástrojom na

zaistenie primárnej zodpovednosti vysokých škôl za poskytované vzdelávanie a jeho zlepšovanie.

5. **Externé zabezpečovanie kvality:** proces externého zabezpečovania kvality vrátane posudzovania súladu vnútorných systémov vysokých škôl so štandardmi pomáha školám zvýšiť efektívnosť vnútorného zabezpečovania kvality vzdelávania.
6. **Odporúčania na zlepšenie:** hodnotiace správy pracovných skupín obsahujú 1 686 konkrétnych odporúčaní pre vysoké školy na ďalšie zlepšenia, čo je tiež predmetom tejto správy. Konkrétne odporúčania na ďalšie zlepšenie sú jedným z dôležitých nástrojov zlepšovania kvality vzdelávania.

2. ŠIRŠÍ KONTEXT ZABEZPEČOVANIA KVALITY VYSOKOŠKOLSKÉHO VZDELÁVANIA

Reforma vysokoškolského vzdelávania na Slovensku položená na zavádzaní zabezpečovania kvality vzdelávania má silné väzby na medzinárodné skúsenosti a normy. Najväčší vplyv na vývoj na Slovensku mal bolonský proces formovania Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania, kde zabezpečovanie kvality patrí k tretiemu kľúčovému záväzku. Preto je dobré uviesť aspoň najdôležitejšie medzinárodné aspekty.

2.1. Vývoj vysokoškolských systémov a noriem v Európe

Koncom 20. storočia Európa čoraz viac čelila zásadným spoločenským a hospodárskym zmenám. Prudký technologický rozvoj a rastúca konkurencia zo strany Spojených štátov amerických a Ázie ukázali potrebu intenzívnejšej hospodárskej spolupráce. Tiež zvýraznili, že vzdelanie – a čoraz viac aj vysokoškolské – sa stáva kľúčovým faktorom konkurencieschopnosti.

Európske vysoké školy však fungovali v roztrieštených národných systémoch: diplomy boli ťažko porovnateľné, mobilita študentov a učiteľov komplikovaná a uznávanie kvalifikácií zdĺhavé. To obmedzovalo nielen mobilitu študentov a učiteľov, ale vytváralo vážnu bariéru medzinárodnej mobility na trhu práce vysokoškolsky vzdelaných ľudí. Neschopnosť reagovať na potreby trhu práce a spoločnosti tak znižovalo aj atraktivitu samotného európskeho vysokoškolského priestoru.

Preto v roku 1998 vyzvali ministri školstva Francúzska, Nemecka, Talianska a Spojeného kráľovstva v tzv. Sorbonskej deklarácii na kompatibilitu národných systémov. Jej cieľom bolo vytvoriť rámec, ktorý by uľahčil uznávanie kvalifikácií a podporil mobilitu. Deklarácia zdôraznila potrebu dvojstupňovej štruktúry štúdia (bakalár – magister) a kompatibilného systému kreditov.

Na Sorbonskú deklaráciu nadviazala Bolonská deklarácia, ktorú 19. júna 1999 podpísalo 29 európskych krajín vrátane Slovenska a je považovaná za základný rámec vysokoškolského systému v Európe. Jej ambíciou bolo vytvoriť Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania (EHEA) do roku 2010.

Postupne sa k pôvodným signatárom tejto deklarácie pridávali ďalšie krajiny. Dnes tento Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania (EHEA) zahŕňa 49 krajín od Írska na západe po Kazachstan na východe a od Nórska na severe po Maltu a Cyprus na juhu európskeho kontinentu.

Tromi kľúčovými záväzkami signatárov sú (1) štruktúra vysokoškolského vzdelávania špecifikovaná tromi stupňami, Európskym systémom akumulácie a transferu kreditov – ECTS a Kvalifikačným rámcom pre EHEA, ďalej (2) zabezpečovanie kvality vzdelávania v súlade so Štandardmi a usmerneniami pre zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania (ESG) a napokon (3) uznávanie vzdelania alebo časti vzdelania získaného v partnerských krajinách.

Slovenská republika naplnila dva z uvedených záväzkov už v skoršom období; potvrdiť plnenie európskych štandardov v oblasti zabezpečovania kvality sa však v roku 2014 nepodarilo. Riešením bola príprava a prijatie úplne nového zákona č. 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania. Zákon položil základ na naplnenie všetkých požiadaviek európskych štandardov pre túto oblasť a jeho implementácia znamenala jednu z najhlbších vnútorných reforiem vysokého školstva za posledné dve dekády.

Následne po podpise Bolonskej deklarácie boli každé 2 – 3 roky organizované stretnutia ministrov európskych krajín, zodpovedných za vysoké školstvo. Stretnutia priniesli celý rad štandardizácií do vysokoškolského prostredia, ktoré dnes tvoria základnú bázu hodnôt a noriem v Európe a sumárne sa označujú aj ako Bolonský proces.

Tieto európske nástroje a normy pomohli harmonizovať národné vysokoškolské systémy a tým uľahčovať mobilitu, uznávanie kvalifikácií a zabezpečovanie kvality. Najvýznamnejšie z nich boli prijaté v polovici prvého desaťročia nového storočia a tvoria základ dnešného Európskeho priestoru vysokoškolského vzdelávania (EHEA).

Kvalifikačný rámec pre Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania (QF-EHEA) bol prijatý v roku 2005. Definuje úroveň kvalifikácií v troch cykloch vysokoškolského vzdelávania (bakalársky, magisterský, doktorandský) a opisuje ich prostredníctvom výsledkov učenia ako úrovni kompetencií (tzv. Dublinské deskripty). Cieľom je, aby národné kvalifikačné rámce boli naviazané na tento spoločný európsky rámec, čo umožňuje porovnateľnosť diplomov a uľahčuje uznávanie kvalifikácií medzi krajinami.

Európsky systém prenosu a zhromažďovania kreditov – ECTS sa stal kľúčovým nástrojom na transparentnosť študijných programov a mobilitu študentov. Kredity vyjadrujú študijnú záťaž potrebnú na dosiahnutie stanovených výsledkov učenia, pričom 60 kreditov ECTS zodpovedá jednému akademickému roku denného štúdia. Tento systém umožňuje uznávať časti štúdia absolvované v iných krajinách a podporuje vzdelávanie orientované na študenta. V roku 2015 bol prijatý aktualizovaný *ECTS Users' Guide*, ktorý zdôrazňuje väzbu kreditov na výsledky učenia a kvalitu študijných programov.

Štandardy a usmernenia pre zabezpečovanie kvality v EHEA (ESG) prijali ministri školstva v roku 2005. Ide o spoločný rámec pre vnútorné a vonkajšie zabezpečovanie kvality. ESG definujú princípy, ktoré majú dodržiavať vysoké školy a akreditačné agentúry, aby sa posilnila dôvera a porovnateľnosť kvality vzdelávania v EHEA. V roku 2015 bola prijatá revidovaná verzia ESG, ktorá zdôrazňuje zapojenie študentov, výsledky učenia sa a nepretržité zlepšovanie. ESG sú dnes základom na uznávanie agentúr v registri EQAR a pre členstvo v ENQA.

Postupne boli prijaté aj ďalšie nástroje a dokumenty, napr. Dodatok k diplomu (*Diploma Supplement*) ako štandardizovaný dokument, ktorý sa vydáva spoločne k vysokoškolskému diplomu a poskytuje informácie o obsahu a úrovni štúdia, čím uľahčuje uznávanie kvalifikácií.

Dôležitým bolo prijatie Lisabonskej dohody o uznávaní dokladov o vzdelaní v Európskom priestore z roku 1997 ako právneho základu na vzájomné uznávanie vysokoškolských diplomov a študijných období medzi krajinami. Slovensko pristúpilo k Lisabonskej dohode v roku 1999.

V roku 2008 vznikol EQAR (*European Quality Assurance Register*) – register agentúr, ktoré spĺňajú ESG, čím sa zabezpečuje dôvera v ich hodnotenia. EQAR spravuje aj databázu rozhodnutí a hodnotiacich správ posudzovaných vysokých škôl a študijných programov od agentúr spĺňajúcich ESG.

Tieto normy a nástroje vytvorili spoločný jazyk a mechanizmy dôvery medzi krajinami EHEA. Vďaka nim dnes študenti môžu flexibilne kombinovať štúdium v rôznych krajinách a zamestnávateľia rozumejú kvalifikáciám bez ohľadu na to, kde boli získané.

2.2. Štandardy pre zabezpečovanie kvality vzdelávania v Európe (ESG)

Podstatnou normou pre zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania sú už uvedené Štandardy a usmernenia pre zabezpečovanie kvality v EHEA (ESG). Boli prijaté ministrami zodpovednými za vysokoškolské vzdelávanie v roku 2005. Návrh pripravila Európska asociácia pre zabezpečovanie kvality v oblasti vysokoškolského vzdelávania (ENQA) v spolupráci s Európskou študentskou úniou (ESU), Európskym združením pre inštitúcie vysokoškolského vzdelávania (EURASHE) a Európskym združením univerzít (EUA). ESG boli v roku 2015 aktualizované.

Hlavným cieľom ESG je prispieť k spoločnému chápaniu zabezpečovania kvality v oblasti učenia sa a vyučovania naprieč geografickým hraniciami, a to všetkými zainteresovanými stranami. Vysoké školy a agentúry na zabezpečovanie kvality používajú ESG ako referenčný dokument pre interné a externé systémy zabezpečovania kvality vysokých škôl. Okrem toho sa ESG používajú v Európskom registri pre zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania (EQAR), ktorý zodpovedá za register agentúr pre zabezpečovanie kvality, pôsobiach v súlade s ESG.

ESG sú súborom štandardov a usmernení pre interné a externé zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania. ESG nepredstavujú štandardy kvality, ani nepredpisujú, ako implementovať procesy zabezpečovania kvality. Poskytujú však návody v oblastiach, ktoré sú kľúčové pre úspešné a kvalitné poskytovanie vzdelávania a tvorbu vzdelávacieho prostredia vo vysokoškolskom vzdelávaní. ESG by sa mali vnímať v širšom kontexte, do ktorého patria aj kvalifikačné rámce, ECTS a dodatky k diplomom, ktoré tiež prispievajú k zvyšovaniu transparentnosti a vzájomnej dôvery v oblasti vysokoškolského vzdelávania v rámci EHEA.

Ťažiskom ESG je zabezpečovanie kvality súvisiace s učením sa a vyučovaním vo vysokoškolskom vzdelávaní vrátane vzdelávacieho prostredia a relevantného prepojenia na

výskum a inovácie. ESG sa vzťahujú na všetky typy vysokoškolského vzdelávania, ktoré je ponúkané v EHEA bez ohľadu na formu štúdia alebo miesto poskytovania.

Podstatou všetkých činností na zabezpečovanie kvality sú dva ciele: zodpovednosť a zvyšovanie kvality. Ak sa používajú spoločne, vytvárajú dôveru vo vzťahu k funkčnosti vysokej školy. Pomocou úspešne implementovaného systému zabezpečovania kvality sa získavajú informácie, ktoré vysokú školu a verejnosť ubezpečujú o kvalite jej činností (zodpovednosť) a zároveň prinášajú rady a odporúčania na ich zdokonalenie (zvyšovanie kvality). Zabezpečovanie a zvyšovanie kvality je preto navzájom prepojené.

Samotný text ESG obsahuje úvod so základnými princípmi a samotné štandardy aj s vysvetľujúcimi usmerneniami. Princípy sú nadstavbou nad konkrétnymi štandardmi a tvoria „ducha“ ESG. Ich zmyslom je, aby systémy kvality neboli len formálnou kontrolou, ale podporovali dôveru, transparentnosť a zlepšovanie.

Esenciálnym princípom ESG v oblasti zabezpečovania kvality je **prevzatie primárnej zodpovednosti** za kvalitu poskytovaného vzdelávania tými, ktorí toto vzdelávanie poskytujú. To znamená, že ťažisková časť zabezpečovania kvality musí byť inkorporovaná do vnútorných politík, štruktúr a procesov na samotných vysokých školách. Tie potom podstupujú externé hodnotenie, ktorého cieľom je zlepšovanie a zvyšovanie efektívnosti interného zabezpečovania kvality. Rozdelenie zabezpečovania kvality na internú a externú zložku zároveň lepšie vyhovuje požiadavke na nezávislosť a samosprávnosť vysokých škôl a dodržiavaniu princípov akademickej slobody.

Druhou principiálnou požiadavkou je **účasť všetkých strán zainteresovaných na vysokoškolskom vzdelávaní** na zabezpečovaní kvality vzdelávania, t. j. nielen učiteľov, ale aj manažérov, ostatných pracovníkov vysokej školy, študentov a externých strán reprezentovaných najmä odbornou praxou, zamestnávateľmi, zahraničnými partnermi či absolventmi.

Celá implementácia zabezpečovania kvality v inštitúcii by mala viesť k vytváraniu **kultúry kvality a k jej nepretržitému zlepšovaniu**. Zabezpečovanie kvality nie je jednorazový akt, ale **proces neustáleho zlepšovania**. ESG tak podporujú vytváranie kultúry, kde kvalita nie je len administratívna povinnosť, ale súčasť každodennej praxe.

Súčasťou hodnôt ESG je **transparentnosť a budovanie dôvery**. Otvorené a spoľahlivé informácie o programoch, výsledkoch a hodnoteniach sú základom dôvery medzi vysokými školami, študentmi, zamestnávateľmi a spoločnosťou. Transparentnosť je kľúčová aj pre mobilitu a uznávanie kvalifikácií.

ESG sú navrhnuté tak, aby podporovali **vzájomnú dôveru medzi krajinami EHEA**. To znamená, že princípy musia byť uplatniteľné v rôznych národných kontextoch, ale zároveň musia umožňovať porovnateľnosť a uznávanie.

ESG nepredpisujú jednotný model, ale dávajú rámec, ktorý rešpektuje **rozmanitosť inštitúcií a programov**. Zároveň podporujú inovácie a rozmanitosť vo výučbe, hodnotení a riadení kvality.

Samotné štandardy ESG sa delia do troch oblastí. **Prvou oblasťou** sú požiadavky na **zabezpečovania kvality vo vnútri vysokých škôl**. Ak má vysoká škola byť nezávislou, akademicky slobodnou a samosprávnou, musí niesť aj zodpovednosť za kvalitu vzdelávania, ktoré poskytuje. Preto je špecifikovaných 10 štandardov pre vnútorné zabezpečovanie kvality na vysokých školách ako normy pre vysoké školy.

Druhú oblasť tvoria požiadavky na **vonkajšie zabezpečovanie kvality (External QA)**. Ide o požiadavky kladené na postupy agentúry pri posudzovaní vysokých škôl a rozhodovaní o výsledku. Externé zabezpečovanie má pomôcť overiť, či vnútorný systém funguje a podporuje zlepšovanie (*enhancement*) poskytovaného vzdelávania. Hlavnými prvkami sú pravidelnosť hodnotenia založeného na jasných kritériách a metodike, zapojenie študentov a medzinárodných expertov pre objektivnosť a dôveryhodnosť, zverejňovanie výsledkov pre transparentnosť voči verejnosti a dôraz na zlepšovanie, teda hodnotenie a podpora rozvoja, nielen kontrola.

Tretou oblasťou sú požiadavky na samotné **agentúry zabezpečovania kvality**. Agentúry musia byť nezávislé, pracovať podľa ESG a podliehať pravidelnému medzinárodnému overeniu. Ich činnosť je registrovaná v EQAR, čo zaručuje dôveru v ich rozhodnutia v celej EHEA.

Plnenie európskych štandardov sa medzičasom stalo podmienkou plnoprávneho členstva v Európskej sieti zabezpečovania kvality (ENQA). Agentúry uchádzajúce sa o členstvo, ale aj členské agentúry musia podstupovať pravidelné posudzovanie plnenia týchto štandardov, tzv. *ENQA Agency Review*.

V roku 2008 vznikol Európsky register zabezpečovania kvality (EQAR), ktorého úlohou je registrovať agentúry, ktoré spĺňajú tieto požiadavky, a spravovať databázu QA spolu s rozhodnutiami týchto agentúr o študijných programoch a inštitúciách. „Akcionármi“ EQARu sú aj jednotlivé ministerstvá signatárskych krajín EHEA. Zaradenie agentúry do registra taktiež vyžaduje pozitívny záver *ENQA Agency Review*; rozhodnutie registra však nemusí byť nutne rovnaké.

Kľúčové požiadavky na externé posudzovania podľa ESG

Na ilustráciu z konkrétnych požiadaviek ESG na postupy externého zabezpečovania kvality vyberáme niektoré, ktoré majú zásadný vplyv aj na podobu postupov zvolených agentúrou na Slovensku.

Podľa štandardu 2.3 procesy na externé zabezpečovanie kvality majú byť spoľahlivé, užitočné, vopred definované, dôsledne uplatňované a verejne dostupné. Medzi tieto procesy patria:

- sebahodnotenie alebo ekvivalent,
- externé hodnotenie, ktoré zvyčajne zahŕňa návštevu vysokej školy,
- hodnotiaci správa, ktorá je spracovaná na základe externého hodnotenia,
- dôsledná realizácia následných opatrení.

Ďalšou kľúčovou požiadavkou je štandard 2.4, ktorý požaduje peer-review hodnotenie vykonávané skupinami externých odborníkov vrátane najmenej jedného študenta.

Štandard 2.5 vyžaduje, aby akékoľvek výsledky alebo výroky, ktoré sú výsledkom externého zabezpečovania kvality, vychádzali z explicitne stanovených a zverejnených kritérií, ktoré sa používajú konzistentne bez ohľadu na to, či proces povedie k oficiálnemu rozhodnutiu. Za tie sa na Slovensku považujú najmä akreditačné štandardy SAAVŠ.

Štandard 2.6 kladie požiadavky na hodnotiace správy, ktorých úplné znenie má byť zverejňované, má byť jasné a prístupné celej akademickej obci, externým partnerom a iným zainteresovaným osobám. Ak agentúra prijme oficiálne rozhodnutie na základe hodnotiacej správy, toto rozhodnutie by malo byť zverejnené spolu s hodnotiacou správou.

2.3. Kľúčové požiadavky medzinárodných posudzovaní podľa WFME

Agentúra zohľadňovala pri svojej činnosti aj požiadavky Svetovej federácie pre lekárske vzdelávanie (*World Federation for Medical Education – WFME*) na akreditácie lekárskeho študijných programov, ktoré používa vo svojom *recognition programme*, zameranom na verifikáciu postupov akreditačných agentúr v oblasti medicíny. WFME je svetovo uznávaná organizácia lekárskeho vzdelávania, ktorá vedie register akreditačných agentúr, ktorým dôveruje.

V roku 2020 WFME vydala aktualizované tretie vydanie globálnych štandardov WFME pre zlepšovanie kvality: Základné lekárske vzdelávanie. Ide o celosvetový konsenzus odborníkov v oblasti medicínskeho vzdelávania o minimálnych požiadavkách na osvedčené postupy (základné štandardy) a štandardy pre zlepšovanie kvality. Vydanie štandardov z roku 2020 využíva nový, na princípoch založený prístup, ktorý umožňuje používateľom štandardov vytvoriť si vlastnú verziu základných štandardov, zodpovedajúcu miestnemu kontextu. Na miestnej úrovni sa používa mnoho súborov štandardov, ktoré boli vyvinuté na základe prvého a druhého vydania štandardov WFME pre základné lekárske vzdelávanie. Ak sú tieto miestne normy naďalej dobré a účinné, nie je potrebné ich revidovať.

Štandardy nie sú univerzálnym základným učebným plánom a nedefinujú podrobnosti obsahu vzdelávania. Je potrebné podporovať rozmanitosť vzdelávacích programov, aby sa zohľadnili rôzne vzdelávacie, sociálne, ekonomické a kultúrne podmienky, rôzne vzory chorôb a aby sa podporila spoločenská zodpovednosť. Štandardy poskytujú lekárske fakultám a iným poskytovateľom lekárskeho vzdelávania a agentúram, ktoré ich akreditujú, vzor na definovanie inštitucionálnych, národných a regionálnych štandardov a pôsobia ako páka na zvyšovanie kvality. Nie všetky normy WFME budú relevantné v každom prostredí.

WFME odporúča používanie týchto štandardov inštitúciám zodpovedným za medicínske vzdelávanie:

- ako rámec pre rozvoj študijných programov, modifikovaný alebo doplnený v súlade s regionálnymi, národnými a inštitucionálnymi potrebami a prioritami,
- formulovať individuálne plány zmien na zlepšenie kvality,
- zaviesť systém hodnotenia, akreditácie a/alebo uznávania na zabezpečenie minimálnych štandardov kvality programov,
- zabezpečiť prax v medicíne a pre globálne mobilnú lekársku pracovnú silu.

Štandardy sú rozdelené do ôsmich univerzálnych tém: poslanie a hodnoty; študijný program; hodnotenie; študenti; akademický personál; vzdelávacie zdroje; zabezpečenie kvality; riadenie a správa.

Program uznávania poskytuje nezávislú, transparentnú a prísnu metódu, ktorá zabezpečuje, že akreditácia lekárske fakulty na celom svete je na medzinárodne uznávanej a vysokej úrovni. WFME hodnotí súlad akreditačných agentúr s vopred stanovenými kritériami.

WFME neakredituje jednotlivé lekárske fakulty, avšak prostredníctvom programu uznávania WFME hodnotí právne postavenie, akreditačný proces, monitorovanie po akreditácii a rozhodovacie procesy akreditačnej agentúry pre programy alebo školy základného lekárskeho vzdelávania. Status uznania agentúry WFME znamená, že kvalita lekárskeho vzdelávania na akreditovaných školách je na primeranej a prísnej úrovni.

Prostredníctvom programu uznávania sa WFME snaží zabezpečiť bezpečnosť pacientov prostredníctvom kompetentných praktických lekárov; jej cieľom je chrániť študentov medicíny pred štúdiom na nekvalitných školách.

Zhrnutie

Najdôležitejšie **medzinárodné míľniky**, ktoré determinujú zavádzanie zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania aj na Slovensku:

1. **Sorbonská deklarácia (1998)**: ministri školstva Francúzska, Nemecka, Talianska a Spojeného kráľovstva vyzvali na harmonizáciu národných systémov vysokoškolského vzdelávania pre posilnenie medzinárodnej mobility pracovnej sily, študentov a učiteľov.
2. **Bolonská deklarácia (1999)**: podpísaná 29 európskymi krajinami vrátane Slovenska s cieľom vytvoriť Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania (EHEA) do roku 2010.
3. **Bolonský proces (*Bolona follow up*)**: séria aktivít nadväzujúca na deklaráciu vytvorila systematický rámec pre koordináciu harmonizácie vysokoškolského vzdelávania a noriem pre rôzne súvisiace oblasti, najmä:
  - a) Európsky kvalifikačný rámec pre EHEA (QF-EHEA) (2005): definuje úroveň kvalifikácií v troch cykloch vysokoškolského vzdelávania (bakalársky, magisterský, doktorandský) prostredníctvom výsledkov učenia sa a úrovni kompetencií.
  - b) Európsky systém prenosu a zhromažďovania kreditov (ECTS): kľúčový nástroj pre transparentnosť študijných programov a mobilitu študentov. Kredity vyjadrujú študijnú záťaž potrebnú na dosiahnutie stanovených výsledkov učenia.
  - c) Lisabonská dohoda o uznávaní dokladov o vzdelaní: právny základ pre vzájomné uznávanie vysokoškolských diplomov a študijných období medzi krajinami.
  - d) Štandardy a usmernenia pre zabezpečovanie kvality v EHEA (ESG) (2005, revidované 2015): spoločný rámec pre vnútorné a vonkajšie zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania. Cieľom je prispieť k chápaniu zabezpečovania kvality v oblasti učenia sa a vyučovania naprieč geografickými hranicami.

4. **Vznik EQAR (2008):** register agentúr, ktoré spĺňajú ESG, čím sa zabezpečuje dôvera v ich hodnotenia. EQAR spravuje aj databázu rozhodnutí a hodnotiacich správ posudzovaných vysokých škôl a študijných programov.
5. Základné **princípy zabezpečovania kvality vzdelávania** podľa ESG sú:
  - a) *Primárna zodpovednosť škôl za kvalitu* je esenciálnym princípom ESG. Vysoké školy nesú primárnu zodpovednosť za kvalitu poskytovaného vzdelávania, preto aj ťažisková časť zabezpečovania kvality musí byť inkorporovaná do vnútorných politík, štruktúr a procesov na samotných vysokých školách (interné zabezpečovanie kvality).
  - b) *Účasť všetkých zainteresovaných strán* je druhou principiálnou požiadavkou. Všetky strany zainteresované na vysokoškolskom vzdelávaní majú participovať na zabezpečovaní kvality vzdelávania, t. j. nielen učitelia, ale aj manažéri, ostatní pracovníci vysokej školy, študenti, ako aj predstavitelia externých strán reprezentovaní najmä odborníkmi z praxe, zamestnávateľmi, zahraničnými partnermi či absolventmi.
  - c) *Kultúra kvality a nepretržité zlepšovanie:* celá implementácia zabezpečovania kvality na inštitúcii má viesť k vytváraniu kultúry kvality a jej nepretržité zlepšovanie. Zabezpečovanie kvality nie je jednorazový akt, ale proces neustáleho zlepšovania.
  - d) *Transparentnosť a budovanie dôvery:* súčasťou hodnôt ESG je transparentnosť a budovanie dôvery. Otvorené a spoľahlivé informácie o programoch, výsledkoch a hodnoteniach sú základom dôvery medzi vysokými školami, študentmi, zamestnávateľmi a spoločnosťou.
  - e) *Rámec rešpektujúci rozmanitosť:* ESG nepredpisujú jednotný model, ale dávajú rámec, ktorý rešpektuje rozmanitosť inštitúcií a programov. Zároveň podporujú inovácie a rozmanitosť vo výučbe, hodnotení a riadení kvality.
6. Základné **princípy externého zabezpečovania kvality vzdelávania** v Európe sú:
  - a) *Procesy* na externé zabezpečovanie kvality – majú byť efektívne, vopred definované, verejne dostupné a majú obsahovať (1) sebahodnotenie, (2) externé hodnotenie odborníkmi (vrátane návštevy vysokej školy), (3) hodnotiacu správu zverejnenú spolu aj s rozhodnutím a (4) dôslednú realizáciu následných opatrení.
  - b) *Peer-review hodnotenie:* externé zabezpečovanie kvality má zahŕňať peer-review hodnotenie vykonávané skupinami externých odborníkov (na Slovensku *pracovné skupiny*) vrátane najmenej jedného študenta.
  - c) *Explicitne stanovené kritériá:* výsledky alebo výroky z externého zabezpečovania kvality majú vychádzať z explicitne stanovených a zverejnených kritérií, ktoré sa používajú konzistentne, bez ohľadu na to, či proces povedie k oficiálnemu rozhodnutiu. Na Slovensku sú nimi akreditačné štandardy SAAVŠ.
  - d) *Zverejňovanie hodnotiacich správ:* hodnotiace správy majú byť zverejňované v úplnom znení, jasné a prístupné celej akademickej obci, externým partnerom a iným zainteresovaným osobám. Ak agentúra prijíma oficiálne rozhodnutie na základe hodnotiacej správy, toto rozhodnutie má byť zverejnené spolu s hodnotiacou správou.

3. LEGISLATÍVNY RÁMEC A AKREDITAČNÉ ŠTANDARDY NA SLOVENSKU

Zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania v Slovenskej republike sa riadi zákonom 269/2018 Z. z. (*zákon o zabezpečovaní kvality*). Zákon zriadil Slovenskú akreditačnú agentúru pre vysoké školstvo (*agentúra*) ako nezávislú verejnoprávnu inštitúciu uskutočňujúcu externé zabezpečovanie kvality vysokoškolského vzdelávania. Vytvoril rámce na zavedenie zabezpečovania kvality v duchu Európskych štandardov a usmernení ESG. Súčasne uložil povinnosti aj samotným vysokým školám.

Vysoká škola je podľa ESG sama primárne zodpovedná za zabezpečenie kvality vzdelávania, a to prostredníctvom vlastného vnútorného systému zabezpečovania kvality, jeho implementácie a sústavného rozvoja. Cieľom externého zabezpečovania kvality je zvyšovanie efektívnosti vnútorného zabezpečovania kvality vysokej školy.

Agentúra v súlade so zákonom o zabezpečovaní kvality vydala akreditačné štandardy a metodiku na ich vyhodnocovanie. Išlo o štandardy pre vnútorný systém, štandardy pre študijný program a štandardy pre habilitačné konanie a inauguračné konanie – všetky s účinnosťou od 1. septembra 2020. Prvé dve skupiny štandardov predstavujú priemet prvej časti štandardov ESG do kritérií pre akreditácie ako skupinu požiadaviek na vnútorné zabezpečovanie kvality vzdelávania a sú pre vysoké školy záväzné. V dôsledku legislatívnych zmien boli s účinnosťou od 1. septembra 2024 upravené štandardy pre študijný program a od 1. novembra 2024 aj štandardy pre habilitačné konanie a konanie na vymenúvanie profesorov.

V rámci činnosti externého zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania agentúra vykonáva najmä posudzovanie vnútorného systému zabezpečovania kvality vysokej školy, akreditácie študijných programov a akreditácie habilitačného konania a inauguračného konania. Svojou činnosťou sprostredkúva vysokým školám odborný a nezávislý pohľad na kvalitu vzdelávania a posilňuje rozvoj kultúry kvality.

Vnútorný systém vysokej školy musí naplňať štandardy vydané agentúrou. Stanovuje najmä pravidlá tvorby, schvaľovania, uskutočňovania, monitorovania, hodnotenia a úpravy študijných programov, postup overovania aplikácie najnovších poznatkov v obsahu študijných programov, spôsob zapojenia zástupcov študentov a iných zainteresovaných osôb na tvorbe a úprave študijných programov, prepojenie študijného programu na príslušnú úroveň národného kvalifikačného rámca, pravidlá hodnotenia študentov, pravidlá uskutočňovania tvorivej činnosti vysokej školy, pravidlá na preskúvanie podnetov študentov a postupy overovania dostatočného priestorového, materiálneho, technického, informačného a personálneho zabezpečenia študijných programov.

Podľa zákona o zabezpečovaní kvality bola každá vysoká škola so sídlom v Slovenskej republike povinná zosúladiť sa so zákonom a vydanými štandardmi a požiadať agentúru o posúdenie svojho vnútorného systému a jeho implementácie v určenom cykle, prvýkrát najneskôr do

konca roka 2022. Vysoké školy deklarovali zosúladienie s požiadavkami akreditačných štandardov SAAVŠ pre vnútorné systémy vysokých škôl v stanovenom termíne a do konca roka 2022 požiadali agentúru o prvé posúdenie súladu svojich vnútorných systémov zabezpečovania kvality so štandardmi.

V súlade so zákonom sú súčasťou žiadostí vysokých škôl o posúdenie súladu ich vnútorného systému aj vnútorné hodnotiace správy vysokých škôl. Ide o jeden zo štyroch základných prvkov externého zabezpečovania kvality podľa ESG. Na základe žiadosti agentúra zostavuje pracovné skupiny z externých odborníkov, ktorí realizujú posudzovanie žiadosti aj s návštevou vysokej školy na mieste. Vypracúvajú vlastnú hodnotiacu správu, ku ktorej sa má možnosť vyjadriť aj vysoká škola ešte pred prerokúvaním vo výkonnej rade a rozhodnutím agentúry.

Súlad vnútorného systému so štandardmi, jeho funkčnosť a správna implementácia v zásade znamená inštitucionálnu akreditáciu vysokej školy v študijných odboroch a stupňoch, v ktorých vysoká škola poskytuje študijné programy. Vysoká škola tak získa oprávnenie samostatne vytvárať a upravovať študijné programy v príslušných študijných odboroch a stupňoch. Agentúra vykonáva aj následný monitoring prípadne uložených opatrení a odporúčaní, ako aj dohľad nad plnením štandardov.

Zavádzanie systematického zabezpečovania kvality pre vysoké školy znamenalo predovšetkým prevziať zodpovednosť za kvalitu poskytovaného vzdelávania. Keďže súčasne tento krok bol spojený aj s požiadavkami zákona na rozhodovanie o práve vytvárať nové študijné programy vo vlastnej kompetencii vysokej školy, tento prechod znamenal vyššie nároky na formálnu stránku mechanizmov, posudzovania a rozhodovania. Školy museli vytvoriť vlastné politiky, orgány a procesy vnútorného systému. Zavádzanie zároveň predstavovalo optimalizáciu štruktúry uskutočňovaných študijných programov, zrušenie niektorých študijných programov a zosúladienie naďalej uskutočňovaných študijných programov už vo vnútri samotných vysokých škôl.

Zohľadnenie rôznorodosti sa prejavuje aj v rozmanitosti vnútorných systémov jednotlivých vysokých škôl. Štandardy poskytujú vysokým školám značný priestor na ich vytvorenie v súlade s vlastnými potrebami, veľkosťou či zameraním. Pri zohľadňovaní rôznych spoločenských potrieb bolo užitočným aj zapájanie externých zainteresovaných strán do všetkých procesov a štruktúr vnútorného systému vysokej školy. Účasť zainteresovaných strán na zabezpečovaní kvality a získavanie ich spätnej väzby súčasne slúži vysokým školám aj ako nástroj na neustále zlepšovanie.

Dôležitou súčasťou posudzovania sú odporúčania pracovných skupín na ďalšie zlepšovanie uvádzané priamo v hodnotiacich správach. Odporúčania majú pomôcť vysokým školám zamerať svoju pozornosť na oblasti, kde odborníci pracovných skupín vidia ďalší priestor na zlepšenie na konkrétnej vysokej škole. Tieto odporúčania a vysporiadanie sa vysokých škôl s nimi sú zohľadňované pri následnom posudzovaní súladu vnútorných systémov so štandardmi.

Posudzovanie vnútorných systémov vysokých škôl nastavené podľa zákona o zabezpečovaní kvality prebieha v súlade s ESG 2015.

Zhrnutie

1. **Zákon č. 269/2018 Z. z.** o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania (*zákon*) zriadil Slovenskú akreditačnú agentúru pre vysoké školstvo (SAAVŠ) ako nezávislú verejnoprávnu inštitúciu a vytvoril rámce na zavedenie zabezpečovania kvality v súlade s Európskymi štandardmi a usmerneniami (ESG).
2. **Primárna zodpovednosť vysokých škôl:** vysoké školy sú podľa ESG primárne zodpovedné za kvalitu poskytovaného vzdelávania a podľa zákona tak robia prostredníctvom vlastného vnútorného systému zabezpečovania kvality, jeho implementácie a sústavného rozvoja.
3. **Akreditačné štandardy:** agentúra vydala akreditačné štandardy a metodiku na ich vyhodnocovanie, ktoré sú účinné od 1. septembra 2020. Tieto štandardy zahŕňajú štandardy pre vnútorný systém, štandardy pre študijný program a štandardy pre habilitačné a inauguračné konania. Niektoré štandardy už boli upravované.
4. **Externé zabezpečovanie kvality:** agentúra vykonáva posudzovanie vnútorného systému zabezpečovania kvality vysokej školy, akreditácie študijných programov a habilitačných a inauguračných konaní ako súčasť externého zabezpečovania kvality. Týmto sprostredkúva vysokým školám odborný a nezávislý pohľad na kvalitu vzdelávania a posilňuje rozvoj kultúry kvality.
5. **Vnútorný systém vysokej školy:** vnútorný systém musí napĺňať štandardy vydané agentúrou a stanovuje pravidlá tvorby, schvaľovania, uskutočňovania, monitorovania, hodnotenia a úpravy študijných programov, ako aj postupy overovania aplikácie najnovších poznatkov v obsahu študijných programov.
6. **Zosúladenie so zákonom:** vysoké školy mali povinnosť zosúladiť sa so zákonom a vydanými štandardmi do 2. septembra 2022 a požiadať agentúru o posúdenie svojho vnútorného systému a jeho implementácie, čo aj v stanovenom termíne splnili.
7. **Vnútorné hodnotiace správy:** súčasťou žiadostí vysokých škôl o posúdenie súladu ich vnútorného systému sú aj vnútorné hodnotiace správy, ktoré sú jedným zo štyroch základných prvkov externého zabezpečovania kvality podľa ESG.
8. **Inštitucionálna akreditácia:** súlad vnútorného systému so štandardmi znamená inštitucionálnu akreditáciu vysokej školy aj s oprávnením vytvárať, uskutočňovať a upravovať študijné programy v špecifikovaných študijných odboroch a stupňoch.
9. **Rôznorodosť vnútorných systémov:** štandardy poskytujú vysokým školám veľký priestor na vytvorenie vnútorných systémov v súlade s vlastnými potrebami, veľkosťou či zameraním. Zapájanie externých zainteresovaných strán do všetkých procesov a štruktúr vnútorného systému je dôležitým nástrojom neustáleho zlepšovania.
10. **Odporúčania na zlepšenie:** posudzovanie vnútorných systémov zabezpečovania kvality vzdelávania zahŕňa aj odporúčania pracovných skupín na ďalšie zlepšovanie, ktoré sú formulované odborníkmi so zohľadnením špecifik po konkrétnom posudzovaní na vysokej škole.

4. PPÍPRAVA VYSOKÝCH ŠKÔL NA POSUDZOVANIE

4.1. Zosúladovanie sa vysokých škôl so zákonom a štandardmi

Agentúra vydala akreditačné štandardy po vyjadrení ministerstva školstva v lete 2020 s účinnosťou od 1. septembra 2020. Išlo o štandardy pre vnútorný systém, štandardy pre študijný program a štandardy pre habilitačné a inauguračné konania.

V lete 2020 k zneniu vydaných štandardov agentúra zorganizovala pre vysoké školy dvojdňovú konferenciu, na ktorej vysvetľovala znenie štandardov, ich vzťahy k ESG a zákonu. S ohľadom na obmedzenie možnosti zhromažďovania v dôsledku opatrení vlády pre pandémiu COVID-19 bola konferencia realizovaná elektronicky online s vysielaním cez internet zo zasadacej siene agentúry. Záznamy z príspevkov boli k dispozícii vysokým školám.

Na konferenciu nadviazali „piatkové“ webináre zamerané na konkrétne témy, ktoré zaujímali vysoké školy. Venovali sa štandardom pre študijný program a otázkam akreditácií nových študijných programov podľa § 30 zákona a tiež procesu zosúladovania sa vysokých škôl so štandardmi pre vnútorný systém, či iným súvisiacim otázkam. Počty účastníkov na týchto webinároch neraz presahovali 300 – 400 pripojení.

Podľa § 37 ods. 1 zákona boli vysoké školy povinné zosúladiť svoj vnútorný systém s týmto zákonom a štandardmi pre vnútorný systém do 24 mesiacov od nadobudnutia ich účinnosti a o tejto skutočnosti bezodkladne informovať agentúru, teda do 2. septembra 2022. Všetky vysoké školy na Slovensku deklarovali zosúladenie sa so zákonom a štandardmi do stanoveného termínu.

4.2. Zosúladovanie študijných programov a odborov habilitačných a inauguračných konaní

Súčasťou zosúladovania sa vysokých škôl so zákonom a štandardmi bolo aj zosúladovanie sa s požiadavkami štandardov pre študijný program. Tento súlad je podmienkou plnenia štandardov pre vnútorný systém.

Vysoké školy sa zodpovedne postavili aj k tejto úlohe a vytvorili si plány na tento postup. Zohľadnili najmä skutočnosť, že aj ak by sa vysoká škola rozhodla zrušiť študijný program, musí dať možnosť študentom doštudovať program, na ktorý sa zapíšu. Vysoké školy preto pristúpili k selekcii a revízii celej ponuky študijných programov. Podľa registra študijných programov ministerstva školstva bolo na vysokých školách v Slovenskej republike k termínu nadobudnutia účinnosti štandardov 1. septembra 2020 registrovaných 7 359 študijných programov. K dátumu podávania žiadostí o posúdenie vnútorných systémov vysokých škôl, a teda po

zosúladení sa vysokých škôl so štandardmi bolo evidovaných 3 679 akreditovaných študijných programov. Za dva roky vysoké školy zrevidovali študijné programy a zredukovali ich počet o polovicu. Tejto etape sme sa venovali v osobitnej tematickej správe Zmeny vo vysokom školstve v dôsledku zavádzania systémov zabezpečovania kvality 2019 – 2021.

Súbežne s úpravou počtu študijných programov prebehla na vysokých školách aj významná konsolidácia akreditácií habilitačných konaní a inauguračných konaní. V tomto období vysoké školy zrušili podľa § 32a alebo im boli odňaté práva podľa § 32 zákona celkovo v 165 prípadoch akreditovaných odborov habilitačných a inauguračných konaní, t. j. z pôvodných 461 ostalo 296 odborov.

Možno teda konštatovať, že vysoké školy v období od účinnosti štandardov 1. septembra 2020 do 2. septembra 2022 zaviedli alebo adaptovali existujúce vnútorné systémy zabezpečenia kvality vysokoškolského vzdelávania aj so zapojením študentov a externých zainteresovaných strán.

4.3 Príprava vnútorných hodnotiacich správ vysokých škôl

Sebahodnotenie je dôležitou súčasťou zabezpečovania kvality. Prináša základný prvok sebareflexie a porovnania s očakávaniami. Vnútorná hodnotiacia správa o implementácii vnútorného systému je podľa zákona jedným z podkladov posúdenia vnútorného systému. ESG 2015 v článku 2.3 Implementácia procesov uvádzajú proces sebahodnotenia alebo jeho ekvivalent ako prvý zo štyroch základných procesov externého zabezpečovania kvality.

Z týchto dôvodov agentúra požadovala od vysokých škôl pri podávaní žiadostí o posúdenie vnútorného systému zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania vnútornú hodnotiacu správu. V tejto správe sa vysoká škola mala vyjadriť k implementácii vlastného vnútorného systému podľa jednotlivých článkov štandardov pre vnútorný systém.

Keďže pre väčšinu vysokých škôl išlo o prvé sebahodnotenie, agentúra ako pomôcku na vypracovanie vnútornej hodnotiacej správy pre vysoké školy vydala a zverejnila Príručku na spracovanie vnútornej hodnotiacej správy o implementácii vnútorného systému vysokej školy (ďalej len „Príručka“). Zároveň zorganizovala pre vysoké školy webinár o obsahu a význame vnútornej hodnotiacej správy.

Príručka obsahovala úvodný text o význame, celi a štruktúre vnútornej hodnotiacej správy. Upozorňovala na voľnosť vysokých škôl v zostavovaní svojho vnútorného systému s ohľadom na ich rozmanitosť, avšak pri dodržaní súladu so štandardmi pre vnútorný systém.

Príručka tiež zdôrazňovala, že vnútorná hodnotiacia správa je kľúčovým nástrojom vysokej školy smerom k pracovnej skupine aj k verejnosti. Preto by mala poskytnúť pracovnej skupine dostatočné informácie o implementácii vnútorného systému a uistenie o tom, že vysoká škola nastavením svojich procesov a štruktúr vnútorného systému zabezpečuje zlepšovanie kvality poskytovaného vzdelávania v súlade so štandardmi.

V texte Príručky sa ďalej uvádza, že pri sebahodnotení jednotlivých článkov štandardov sa odporúča uviesť najmä stručné vysvetlenie, ako nastavenie vnútorného systému zabezpečuje súlad s daným článkom, kritickú reflexiu plnenia článku a navrhované opatrenia na ďalšie zlepšovanie. Sebahodnotenie sa má zakladať na priložených dôkazoch alebo odkazoch na dôkazy. V Príručke je uvedená aj odporúčaná podrobná štruktúra vnútornej hodnotiacej správy, ktorá však nie je záväzná. Rozsah odporúčaný agentúrou je okrem príloh 60 až 90 strán. Vnútorné hodnotiace správy mali vysoké školy vypracovať a podať v slovenskom aj anglickom jazyku.

Zhrnutie

1. **Vydané akreditačné štandardy:** agentúra vydala akreditačné štandardy v lete 2020 s účinnosťou od 1. septembra 2020. Zorganizovala dvojdnú konferenciu a následné webináre na vysvetlenie štandardov.
2. **Zavedenie vnútorných systémov zabezpečovania kvality:** vysoké školy boli povinné zosúladiť svoje vnútorné systémy s novým zákonom a štandardmi do 2. septembra 2022 a informovať agentúru o tejto skutočnosti. Všetky vysoké školy deklarovali zosúladiť sa so zákonom a štandardmi do stanoveného termínu. Vysoké školy tak zaviedli alebo adaptovali existujúce vnútorné systémy zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania so zapojením študentov a externých zainteresovaných strán.
3. **Redukcia študijných programov:** počet akreditovaných študijných programov sa znížil zo 7 359 k 1. septembru 2020 na 3 679 k 31. decembru 2022. Toto zníženie odráža významnú konsolidáciu a optimalizáciu študijných programov na vysokých školách v období zosúladovania sa škôl so štandardmi.
4. **Zníženie počtu odborov habilitačných a inauguračných konaní:** počet odborov habilitačných a inauguračných konaní sa znížil zo 461 na 296. Toto zníženie odráža optimalizáciu a konsolidáciu týchto odborov na vysokých školách v období zosúladovania sa škôl so štandardmi. Tieto míľniky predstavujú významné kroky, ktoré vysoké školy na Slovensku dosiahli ešte pred podaním žiadostí o posúdenie súladu ich vnútorných systémov zabezpečovania kvality do agentúry.
5. **Príprava vnútorných hodnotiacich správ vysokých škôl:** vysoké školy vypracovali vnútorné hodnotiace správy v slovenskom aj anglickom jazyku ako prvý krok externého zabezpečovania kvality. Sebahodnotenie je dôležitou súčasťou zabezpečovania kvality.

5. POSTUP POSUDZOVANIA VNÚTORNÝCH SYSTÉMOV ZABEZPEČOVANIA KVALITY

5.1. Podané žiadosti o posúdenie súladu

Všetky žiadosti o posúdenie vnútorných systémov vysokých škôl boli podané v zákonnej lehote do 31. decembra 2022; z nich jedna žiadosť bola podaná v novembri a ostatné v decembri 2022. V prípade troch vysokých škôl žiadosti neboli úplné a agentúra dožiadavala nevyhnutné podklady.

Žiadosť, ako aj podklady k žiadosti prostredníctvom príloh sa zasielali do agentúry elektronicky tak, že vysoké školy ich priamo vkladali do informačného systému agentúry a následne samotnú žiadosť podpísanú štatutárom vysokej školy zaslali cez e-schránku portálu verejnej správy.

Agentúra pri prvom posudzovaní vnútorných systémov požadovala k podaniu žiadosti nasledovné podklady:

1. základný predpis alebo súbor predpisov vnútorného systému zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania v slovenskom a anglickom jazyku,
2. vnútornú hodnotiacu správu vysokej školy o implementácii vnútorného systému v slovenskom a anglickom jazyku,
3. prílohu o uskutočňovaných študijných programoch,
4. prílohu o akreditovaných odboroch habilitačných konaní a inauguračných konaní,
5. prílohu obsahujúcu systém ukazovateľov vnútorného systému vysokej školy.

Prílohy 3, 4 a 5 školy podávali ako prílohu žiadosti vo formáte excel.

V prílohe o uskutočňovaných študijných programoch sa prvých 13 stĺpcov do súboru preberalo priamo z portálu vysokých škôl „portalVS“, ktorý je verejnou časťou registrov ministerstva školstva. Išlo o základné charakteristiky študijných programov – názov študijných programov, kód študijných programov, názov a kód fakulty, kód miesta štúdia a miesto štúdia, číslo a názov študijného odboru, príp. druhého študijného odboru, stupeň vysokoškolského vzdelávania, formu vzdelávania a jazyk poskytovania študijných programov. Zvyšné stĺpce dopĺňali vysoké školy zo svojich zdrojov. Ich obsahom bol odkaz na opis študijného programu v slovenskom a anglickom jazyku, príp. v inom jazyku poskytovania študijného programu, vymenovanie osôb zastrešujúcich študijný program s odkazom na ich vedecko-umeleckú a pedagogickú charakteristiku a na ich záznam v registri zamestnancov vysokých škôl. Posledné stĺpce boli venované údajom o schvaľovaní a posudzovaní študijného programu, hodnoteniu úrovne tvorivých činností v rámci vnútorného systému vysokej školy, príp. odkazom na dohody o spolupráci externými organizáciami.

Prílohu o akreditovaných odboroch habilitačných konaní a inauguračných konaní prikladali len tie vysoké školy, ktoré takéto odbory mali akreditované v čase podávania žiadosti. Základné údaje o jednotlivých odboroch sa nahrali do tabuľky excel priamo z portalVS – išlo o názov odboru habilitačných a inauguračných konaní, názov a kód fakulty a udeľovaný titul. Ďalej školy prikladali odkazy na opis odboru habilitačných a inauguračných konaní v slovenskom a anglickom jazyku, číslo a názov študijného odboru/dvoch študijných odborov, ku ktorým je odbor habilitačných a inauguračných konaní priradený, a odkaz na údaje o osobách odborne zastrešujúcich daný odbor habilitačných a inauguračných konaní spolu s odkazom na ich vedecko-umelecké a pedagogické charakteristiky a údaje v registri zamestnancov vysokých škôl. Zvyšné stĺpce v tabuľke obsahovali odkazy na interné posúdenie súladu nastavenia vnútorného systému, hodnotenie úrovne tvorivých činností a posúdené výstupy.

Príloha č. 5 obsahovala prehľad ukazovateľov vnútorného systému a ich vývoj. Vysoké školy v nej uviedli ukazovatele, ktoré si určili na sledovanie vývoja vnútorného systému zabezpečovania kvality. Formát prílohy nebol určený.

Po prijatí žiadosti bola prvou úlohou kontrola úplnosti žiadosti. S ohľadom na rozsah a charakter príloh žiadosti sa preverovala úplnosť dokumentácie a neskúmal sa charakter obsahu dokumentov. Najmä pri vnútorných hodnotiacich správach sa posudzovanie obsahu prenechalo pracovným skupinám. Pracovníci agentúry konštatovali úplnosť žiadosti pri 30 konaniach.

Pri troch vysokých školách agentúra konštatovala neúplnosť žiadosti a zasielala na vysoké školy výzvu na doplnenie žiadosti. V dvoch prípadoch išlo o dožadovanie opisov študijných programov, v jednom prípade išlo o opisy odborov habilitačných konaní a inauguračných konaní a v jednom prípade sa dožadovali odkazy na posudzovanie študijných programov a odkazy na údaje o osobách zabezpečujúcich študijné programy.

Vo všetkých prípadoch agentúra stanovila lehotu na doplnenie 30 dní od doručenia výzvy na doplnenie žiadosti. Všetky tri vysoké školy v stanovenej lehote doplnili požadované podklady.

Po úhrade poplatku a kontrole úplnosti žiadosti jedno konanie začalo v decembri 2022, všetky ostatné v roku 2023. Tri konania, pri ktorých na základe neúplnej žiadosti agentúra dožiadavala podklady, sa začali najneskôr – jedno v júli a dve v septembri 2023.

5.2. Vytváranie pracovných skupín

Na základe žiadostí vysokých škôl začali zamestnanci agentúry zostavovať návrhy zložení pracovných skupín z osôb uvedených v zozname posudzovateľov v zmysle § 8 zákona a Zásad na zápis do zoznamu posudzovateľov, vyradenie z tohto zoznamu a vytváranie pracovných skupín SAAVŠ. Pri tvorbe návrhov sa zohľadňoval druh konania, študijné odbory, v ktorých vysoká škola uskutočňuje študijné programy a habilitačné konania a inauguračné konania, ako aj známe skutočnosti týkajúce sa snahy predchádzať vzniku možného konfliktu záujmov členov navrhovanej pracovnej skupiny. Vzhľadom na to, že šlo o posudzovanie vnútorných systémov, do pracovných skupín boli navrhovaní aj odborníci na vnútorný systém kvality. Členom každej pracovnej skupiny bol minimálne jeden študent a jeden zástupca praxe.

Návrhy zloženia pracovných skupín boli predložené výkonnej rade na schválenie na jej zasadnutiach. Po ich schválení výkonnou radou sa získavali súhlasy posudzovateľov s členstvom v pracovnej skupine, pri ktorých sa znova preveroval možný konflikt záujmov jednotlivých členov.

Po schválení výkonnou radou sa zloženie pracovnej skupiny oznamovalo príslušnej vysokej škole, aby mohla do 5 pracovných dní podať písomnú odôvodnenú námietku zaujatosti voči ktorémukoľvek členovi pracovnej skupiny spolu s odôvodnením. Túto možnosť využili dve vysoké školy a v oboch prípadoch výkonná rada schválila nového člena do PS.

Na účely posudzovania žiadostí vysokých škôl o posúdenie vnútorného systému a jeho implementácie agentúra vytvárala pracovné skupiny podľa štruktúry vysokej školy, počtu študijných odborov a programov a počtu habilitačných konaní a inauguračných konaní z osôb uvedených v zozname posudzovateľov. Každá pracovná skupina mala svojho predsedu, ďalšími členmi boli odborníci na vnútorný systém, odborníci na študijný odbor (minimálne jeden za každý odbor, v ktorom vysoká škola uskutočňuje študijné programy), zástupcovia praxe a zástupcovia študentov. Počet odborníkov za odbor, počet zástupcov praxe a počet členov so štatútom študenta sa odvíjal od veľkosti posudzovanej vysokej školy (minimálne jeden na každú expertízu). Najmenší počet bol päť členov pracovnej skupiny. Viaceré pracovné skupiny mali viac ako 20 členov; najpočetnejšia pracovná skupina mala 62 členov. V najväčšej pracovnej skupine bolo sedem odborníkov na vnútorný systém kvality, sedem študentov a sedem zástupcov praxe.

Všetci členovia pracovných skupín pred ich zaradením do pracovných skupín prešli rôznymi školeniami podľa ich funkcie v pracovných skupinách. Školenie budúcich predsedov pracovných skupín sa uskutočnilo prezenčne v rámci dvojkoľového seminára. Ostatné školenia špecifické pre študentov, odborníkov z praxe a zahraničných posudzovateľov sa uskutočnili vo viacerých termínoch v malých skupinách spravidla online.

Prvýkrát pri tomto type konaní agentúra zapojila tajomníkov pracovných skupín. Tí neboli členmi pracovných skupín, ale boli k nim priradení ako administratívna a organizačná podpora pre koordinátora konania a predsedu pracovnej skupiny. Väčšinou to boli bývalí študenti zo zoznamu posudzovateľov, ktorým zanikol štatút študenta, ale mali cenné skúsenosti so zabezpečovaním kvality. Tajomníci pred zapojením do činnosti absolvovali série troch na seba nadväzujúcich online školení.

V rámci posudzovania vnútorných systémov bolo vo všetkých 33 konaniach celkovo zapojených viac ako 320 posudzovateľov, z toho vyše 70 z nich v dvoch pracovných skupinách, 28 v troch pracovných skupinách; 6 posudzovatelia boli členmi pracovnej skupiny viac ako trikrát. Viacnásobné zapojenie posudzovateľov prinášalo výhodu konzistentnejšieho prístupu pri posudzovaní.

Výkonná rada vytvorila spolu 11 päťčlenných pracovných skupín, 6 pracovných skupín s počtom členov 6 – 10, 7 pracovných skupín s počtom členov 11 – 20. 9 pracovných skupín malo viac než 20 členov, najväčšia zostava mala 62 členov.

Veľká pozornosť bola venovaná aj internacionalizácii pracovných skupín. Z celkového počtu 323 zapojených posudzovateľov bolo 150 zahraničných, čo je viac ako 46 %. Zo zahraničných

posudzovateľov bolo 116 z Českej republiky a 34 mimo ČR. Vyše 50 z nich bolo zapojených do dvoch a viacerých pracovných skupín.

5.3. Príprava pracovnej skupiny na návštevu vysokej školy

Po získaní súhlasov členov pracovnej skupiny s členstvom a po následnom kladnom vyjadrení vysokej školy boli členom pracovných skupín sprístupnené podklady na konanie v informačnom systéme agentúry. Pri prvom mítingu koordinátora konania s členmi pracovnej skupiny sa vysvetlil priebeh konania, prístup k podkladom a rozdelili sa úlohy pre jednotlivých členov podľa ich funkcie v pracovnej skupiny. Zároveň sa dohodol časový rámec konania a termín návštevy na mieste.

Počas druhého online mítingu sa prediskutovali naštudované podklady k žiadosti, prípadné zistené problematické miesta či nejasnosti. Koordinátor konania spísal zoznam dokumentov, ktoré si členovia PS vyžiadali na doplnenie, a súpis následne zaslal vysokej škole. Od vysokej školy sa žiadala najmä informácia o významných zmenách vo vnútornom systéme alebo poskytovaných študijných programoch od podania žiadosti. Druhý online míting pri početnejších pracovných skupinách bol rozdelený do viacerých termínov, kde sa osobitne stretli študenti, zástupcovia praxe alebo odborníci na študijný odbor/skupinu študijných odborov.

Napriek konštatovanej úplnosti žiadostí agentúra po začatí jednotlivých konaní musela dožadovať ďalšie materiály a podklady pri žiadostiach, ktoré neposkytovali potrebné informácie, na základe ktorých by pracovná skupina mohla vypracovať hodnotiacu správu. Najčastejšie išlo o nefunkčné linky/odkazy v prílohách žiadostí, predovšetkým vo vnútorných hodnotiacich správach vysokých škôl, v dôsledku čoho sa členovia pracovnej skupiny nemohli dostať k informáciám a podkladom uloženým pod daným odkazom.

V mnohých prípadoch obsahovali vnútorné hodnotiace správy len všeobecné informácie o postupoch, bez uvedenia konkrétnych dátumov, osôb, členov orgánov, bez zápisníc z rokovaní orgánov vnútorných systémov a pod. V týchto prípadoch členovia pracovných skupín prostredníctvom koordinátora konania vyžiadali chýbajúce dokumenty a informácie od VŠ pred návštevou vysokej školy.

Pri nejasnom popise rozdelenia úloh a právomocí medzi orgánmi vnútorných systémov vo vnútorných predpisoch vysokých škôl si členovia pracovných skupín vo viacerých prípadoch vyžiadali grafické, diagramové alebo procesné znázornenie navrhovania a schvaľovania študijných programov.

Na náhľad počas návštevy na mieste si členovia pracovných skupín vyžiadavali pripraviť vzorku záverečných prác a posudkov k nim, vzorku seminárnych prác, testov, písomných skúšok, denníkov z odborných praxí a pod.

Následne si členovia pracovnej skupiny začali predpripravovať hodnotiacu správu, v prípadoch veľkých vysokých škôl aj interné čiastkové správy za jednotlivé odbory a jednotlivé expertízy v pracovnej skupine (študenti, zástupcovia praxe, odborníci na vnútorný systém). Zároveň

zasielali koordinátorovi konania alebo predsedovi pracovnej skupiny zoznam otázok, ktoré majú byť položené pri posudzovaní na mieste a rozdelené podľa obsahu otázky.

5.4. Návšteva vysokej školy pracovnou skupinou

Súčasťou všetkých konaní bola aj návšteva členov pracovnej skupiny na mieste – v priestoroch vysokej školy a jej súčastí. Cieľom návštevy bolo preveriť informácie poskytnuté vysokou školou v podkladoch k žiadosti, dostať odpovede na otázky, ktoré po preštudovaní materiálov ostali nejasné alebo boli nedostatočné. Pracovná skupina mala zároveň príležitosť pozrieť aj priestory, v ktorých vysoká škola zabezpečuje poskytovanie študijných programov a iné svoje činnosti.

Pred návštevou na mieste koordinátor konania spolu s predsedom pracovnej skupiny vypracovali plán posudzovania na mieste a prediskutovali ho so všetkými členmi skupiny. Plán zohľadňoval veľkosť vysokej školy, jej štruktúru, počet súčastí, počet študijných odborov, počet študijných programov, ktoré škola v týchto odboroch poskytuje, a počet habilitačných konaní a inauguračných konaní.

Plán sa následne na online stretnutí predsedu pracovnej skupiny a koordinátora konzultoval so zástupcami vysokých škôl. Úlohou vysokých škôl bolo poskytnúť mená a funkcie osôb, ktoré na návšteve na mieste budú zastupovať vysokú školu v jednotlivých blokoch posudzovania, a zabezpečiť účasť týchto osôb počas plánovaných stretnutí s členmi pracovnej skupiny podľa odsúhlaseného harmonogramu v pláne návštevy na mieste.

Súčasťou každej návštevy na mieste boli rozhovory s vedením vysokej školy, s osobami zodpovednými za vnútorný systém vysokej školy, členmi orgánov vnútorného systému, podporným personálom, učiteľmi a zástupcami všetkých zainteresovaných strán, najmä študentov a zástupcov praxe. Návštevy na mieste trvali minimálne dva dni; s veľkosťou školy sa predlžovali na viac dní. Najdlhšia návšteva trvala 20 pracovných dní rozložených do dvoch mesiacov. Súčasťou návštevy bola aj prehliadka priestorov, materiálového, technického a iného zabezpečenia študijných programov.

Na konci návštevy na mieste pracovná skupina odprezentovala vedeniu školy celkové hlavné zistenia z návštevy na mieste. Prvá návšteva na mieste sa uskutočnila v marci 2023. Na jar 2023 prebehlo 17 návštev na mieste, na jeseň 2023 to bolo 12 návštev. V rámci jesene bola navštívená väčšina veľkých vysokých škôl. Na jar 2024 sa uskutočnili zvyšné štyri návštevy na mieste – bolo to na tých vysokých školách, kde sa konania začali neskôr z dôvodu neúplných žiadostí (3) alebo neskoršieho zaplatenia poplatku (1). Celkový počet zástupcov vysokých škôl, ktorí sa zúčastnili návštev na mieste, bol približne 4 000 osôb. Celkový počet dní, ktoré pracovné skupiny a koordinátori konaní z agentúry strávili na vysokých školách v rámci návštev na mieste, bolo 256 pracovných dní.

5.5. Vypracovanie hodnotiacej správy pracovnej skupiny

Podľa § 21 ods. 5 zákona o zabezpečovaní kvality pracovná skupina vypracuje k žiadosti hodnotiacu správu, na ktorej základe rozhodne výkonná rada. Vychádza pri vypracovaní hodnotiacej správy z expertného posúdenia podkladov, informácií získaných návštevou vysokej školy, dostupných údajov a konzultácií so zainteresovanými osobami. Pracovná skupina v hodnotiacej správe uvádza aj skutočnosti, ktoré boli podkladom na jej závery, postup vyhodnocovania týchto podkladov, vyhodnotenie úrovne plnenia jednotlivých štandardov, zistené nedostatky, odporúčania pre účastníka konania, návrh rozhodnutia alebo vyjadrenia agentúry a mená a priezviská členov pracovnej skupiny.

Po návštevách na mieste mali členovia pracovných skupín informácie z podkladov k žiadosti doplnené o informácie získané na návštevách na mieste a tieto informácie spracovávali do hodnotiacich správ. Veľmi dôležitá bolo úloha predsedov pracovných skupín, ktorí museli podklady od jednotlivých členov spracovať do jednej hodnotiacej správy za celú pracovnú skupinu. Po formálnej kontrole koordinátorom konania a prípadných požadovaných doplneniach presnejších formulácií alebo dôkladnejších zdôvodneniach či chýbajúcich vyjadreniach k niektorým požiadavkám štandardov boli kompletne hodnotiace správy prístupné všetkým členom pracovnej skupiny na vyjadrenie.

Následne boli hodnotiace správy zaslané vysokej škole na faktické pripomienky. V tejto fáze mala vysoká škola možnosť vyjadriť sa k prípadným faktickým nezrovnalostiam v hodnotiacej správe, nie k jej obsahu. Po zapracovaní faktických pripomienok bola hodnotiacia správa sfinalizovaná a zaslaná vysokej škole druhýkrát na vyjadrenie. V zmysle § 21 ods. 6 má vysoká škola 15 pracovných dní na zaslanie svojho stanoviska k hodnotiacej správe agentúre.

Hodnotiacia správa pracovnej skupiny, ako aj doručené stanovisko vysokej školy bolo predložené výkonnej rade agentúry prostredníctvom informačného systému agentúry.

5.6. Rozhodovanie o súlade vo výkonnej rade

Vzhľadom na rozsah hodnotiacich správ z posudzovaní vnútorných systémov sa tieto správy predkladali výkonnej rade s väčším predstihom – približne štyri týždne pred termínom zasadnutia výkonnej rady namiesto obvyklých siedmich dní. Členovia výkonnej rady tak získali dostatok času na oboznámenie sa s obsahom hodnotiacich správ pracovných skupín. Po doručení stanoviska vysokej školy k hodnotiacej správe sa aj toto stanovisko poskytlo členom výkonnej rady najneskôr sedem dní pred zasadnutím.

Výkonná rada sa zaoberala posúdením vnútorného systému každej vysokej školy samostatne. Každé posudzovanie uviedol koordinátor konania, ktorý zároveň zhrnul priebeh konania, hlavné zistenia pracovnej skupiny, prípadné nedostatky a hlavné odporúčania pracovnej skupiny pre vysokú školu. Nasledovala diskusia členov výkonnej rady, v rámci ktorej členovia mali možnosť položiť doplňujúce otázky prítomnému koordinátorovi konania.

Výkonná rada prijíma závery hlasovaním, pričom na prijatie uznesenia muselo hlasovať za jeho prijatie najmenej sedem z deviatich členov. Väčšina uznesení bola prijatá všetkými deviatimi hlasmi.

Zhrnutie

Zhrnutie kľúčových bodov z procesu posudzovaní súladu vnútorných systémov zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania vo vzťahu k agentúre:

1. **Podanie žiadostí:** všetky vysoké školy podali žiadosti o posúdenie vnútorných systémov v zákonnej lehote do 31. decembra 2022. Tri vysoké školy museli doplniť nevyhnutné podklady, pretože ich žiadosti neboli úplné.
2. **Forma a rozsah žiadostí:** žiadosti a podklady k nim podávali vysoké školy elektronicky prostredníctvom informačného systému agentúry. Spolu so žiadosťou podávali aj základný predpis alebo súbor základných predpisov vnútorného systému, vnútornú hodnotiacu správu, prílohu o uskutočňovaných študijných programoch, prílohu o akreditovaných habilitačných a inauguračných konaniach a prílohu obsahujúcu systém ukazovateľov vnútorného systému.
3. **Kontrola úplnosti žiadostí:** prvým krokom agentúry po podaní žiadostí bola kontrola úplnosti. Agentúra konštatovala úplnosť pri 30 podaných žiadostiach. V troch prípadoch konštatovala neúplnosť žiadosti, preto vyzvala vysoké školy na ich doplnenie. Všetky tri vysoké školy doplnili požadované podklady v stanovenej lehote.
4. **Začatie konaní:** podľa zákona sa konanie začína po prijatí úplnej žiadosti vrátane úhrady poplatku. Jedno konanie sa začalo v decembri 2022, všetky ostatné konania v roku 2023. Konania, pri ktorých žiadosti neboli úplné, sa začali v júli a v septembri 2023.
5. **Zostavovanie návrhov zložení pracovných skupín:** zamestnanci agentúry zostavujú návrhy zložení pracovných skupín z osôb uvedených v zozname posudzovateľov. Pri tvorbe návrhov sa zohľadňuje druh konania, študijné odbory, v ktorých vysoká škola uskutočňuje študijné programy a habilitačné konania, ako aj snaha predchádzať možnému konfliktu záujmov členov navrhovanej pracovnej skupiny.
6. **Schvaľovanie návrhov výkonnou radou:** návrhy zloženia pracovných skupín sú predkladané výkonnej rade na schválenie. Po schválení sa získavajú súhlasy posudzovateľov s členstvom v pracovnej skupine a overuje sa možný konflikt záujmov.
7. **Oznamovanie zloženia pracovnej skupiny vysokej škole:** zloženie pracovnej skupiny sa oznamuje príslušnej vysokej škole, ktorá môže podať písomnú odôvodnenú námietku zaujatosti voči ktorémukoľvek členovi pracovnej skupiny.
8. **Školenia členov pracovných skupín:** všetci členovia pracovných skupín prechádzajú školeniami podľa ich funkcie v pracovných skupinách. Školenia sa uskutočňujú prezenčne alebo online v závislosti od funkcie členov.
9. **Zapojenie tajomníkov pracovných skupín:** tajomníci pracovných skupín poskytujú administratívnu a organizačnú podporu pre koordinátora konania a predsedu pracovnej skupiny. Väčšinou ide o bývalých študentov so skúsenosťami so zabezpečovaním kvality.

10. **Internacionalizácia pracovných skupín:** veľká pozornosť bola venovaná internacionalizácii pracovných skupín. Z celkového počtu 323 zapojených bolo 150 zahraničných posudzovateľov, čo je viac ako 46 %. Zo zahraničných posudzovateľov bolo 116 z Českej republiky a 34 posudzovateľov mimo ČR.
11. **Počet a veľkosť pracovných skupín:** výkonná rada vytvorila spolu 11 päťčlenných pracovných skupín, 6 pracovných skupín s počtom členov 6 – 10, 7 pracovných skupín s počtom členov 11 – 20. 9 pracovných skupín malo viac ako 20 členov; najväčšia zostava mala 62 členov.
12. **Prístup k podkladom:** členom pracovných skupín boli sprístupnené všetky podklady vysokej školy v informačnom systéme agentúry.
13. **Prípravné stretnutia:** koordinátor konania zorganizoval spravidla dve prípravné stretnutia s členmi pracovnej skupiny. Vysvetlil priebeh konania, prístup k podkladom, rozdelenie úloh jednotlivých členov podľa ich funkcie v pracovnej skupine, časový rámec konania a termín návštevy na mieste.
14. **Doplnenie materiálov:** počas druhého mítingu si členovia pracovnej skupiny spravidla vyžiadali ďalšie dokumenty na doplnenie od vysokej školy, najmä informácie o významných zmenách vo vnútornom systéme alebo poskytovaných študijných programoch v čase od podania žiadosti.
15. **Doplnenie chýbajúcich informácií:** pracovné skupiny neraz dožiadavali doplnenia informácií, ktoré v prílohách žiadosti neboli zrozumiteľné alebo chýbali, napr. pre nefunkčné odkazy, nepochopenie alebo nekvalitné spracovanie priloženého dokumentu a pod. Niekedy žiadali grafické procesné znázornenia navrhovania a schvaľovania študijných programov.
16. **Návšteva vysokej školy:** každá pracovná skupina uskutočnila návštevu vysokej školy. Cieľom bolo preveriť informácie poskytnuté vysokou školou v podkladoch k žiadosti, získať odpovede na otázky, ktoré po preštudovaní materiálov ostali nejasné alebo boli nedostatočné, a overiť priestory, v ktorých vysoká škola zabezpečuje poskytovanie študijných programov a iné svoje činnosti.
17. **Plán posudzovania na mieste:** bol vypracovaný pred návštevou v spolupráci s vysokou školou. Zahŕňal rozhovory s vedením vysokej školy, osobami zodpovednými za vnútorný systém, s členmi orgánov vnútorného systému, podporným personálom, učiteľmi a zástupcami všetkých zainteresovaných strán, najmä študentov a zástupcov praxe.
18. **Trvanie návštevy:** návštevy trvali minimálne dva dni, pričom najdlhšia návšteva trvala 20 pracovných dní rozložených do dvoch mesiacov.
19. **Rozsah rozhovorov:** prvá návšteva sa uskutočnila v marci 2023. Celkovo sa na návštevách zúčastnilo približne 4 000 osôb na strane vysokých škôl a pracovné skupiny strávili na vysokých školách 256 pracovných dní.
20. **Spracovanie hodnotiacej správy:** z podkladov žiadosti, z informácií získaných návštevou vysokej školy, z konzultácií so zainteresovanými osobami a iných dostupných údajov pracovné skupiny spracovali hodnotiace správy. Kľúčovou bola úloha predsedov pracovných skupín, ktorí spracúvali podklady od jednotlivých členov do celkovej hodnotiacej správy.
21. **Stanovisko k hodnotiacej správe:** hodnotiace správy boli zasielané vysokým školám na faktické pripomenkovanie ešte pred uzavretím hodnotiacej správy pracovnou skupinou. Vysoká škola sa tak mohla vyjadríť k prípadným faktickým nezrovnalostiam

- v hodnotiacej správe. Po zapracovaní faktických pripomienok bola sfinalizovaná hodnotiacia správa zaslaná vysokej škole na vyjadrenie v lehote do 15 pracovných dní.
22. **Predkladanie podkladov výkonnej rade:** vzhľadom na rozsah hodnotiacich správ z posudzovaní vnútorných systémov sa tieto správy predkladali výkonnej rade štyri týždne pred termínom zasadnutia. Sprístupnené boli aj ostatné dokumenty žiadosti. Posledným predkladaným dokumentom bolo stanovisko vysokej školy k hodnotiacej správe.
23. **Rokovanie výkonnej rady:** výkonná rada sa zaoberala posúdením vnútorného systému každej vysokej školy samostatne a za účasti koordinátora konania. Zohľadňovala priebeh konania, hlavné zistenia pracovnej skupiny, prípadné nedostatky a hlavné odporúčania pracovnej skupiny pre vysokú školu, ako aj stanovisko vysokej školy k hodnotiacej správe.
24. **Prijatie uznesenia:** výkonná rada prijímala závery hlasovaním, pričom na prijatie uznesenia muselo hlasovať za jeho prijatie najmenej sedem z deviatich členov. Väčšina uznesení bola prijatá všetkými deviatimi hlasmi.

6. PREDLOŽENÉ VNÚTORNÉ HODNOTIACE SPRÁVY VYSOKÝCH ŠKÔL

Všetkých 33 vysokých škôl k žiadostiam priložilo vnútornú hodnotiacu správu. Väčšine škôl sa podarilo dodržať limit na rozsah správy. Všetky vysoké školy pri písaní prísne dodržali odporúčanú štruktúru naznačenú v Príručke. Na jednej strane táto zhodnosť štruktúr vnútorných hodnotiacich správ umožňovala rýchlu orientáciu v správach, aj možnosť porovnávania jednotlivých správ, na druhej strane sa tým školy pripravili o možnosť vlastnými slovami opísať, ako plnia príslušné štandardy a aké dôkazy ich k tomu presvedčeniu vedú. Tak sa vytratila voľnosť zdôrazňovaná pri tvorbe vnútorných systémov, a teda aj adresnejšie vypracovanie jednotlivých vnútorných hodnotiacich správ s ohľadom na rôznorodosť vysokých škôl, ich poslaní a strategických cieľov.

Aj keď príručka na spracovanie vnútorných hodnotiacich správ neurčovala povinnosť vysokej školy uviesť autora (autorský kolektív) a schvaľujúci orgán, predpokladalo sa, že bude obsahovať takéto informácie. Rovnako tak časovú os jej vzniku a označenie zainteresovaných strán, ktoré na jej príprave participovali alebo sa k nej vyjadrovali, a informáciu o vysporiadaní sa s ich pripomienkami. Prevažná väčšina správ uvedené informácie neobsahuje, alebo obsahuje len čiastočne, resp. sú nejednoznačné (napr. uvedenie mena rektora na titulnom liste správy).

Vnútorné hodnotiace správy väčšiny vysokých škôl možno charakterizovať ako súbor relatívne unifikovaných, paušálnych odpovedí na každý bod odporúčenej osnovy s explicitným konštatovaním o bezvýhradnom plnení daného štandardu.

Ako dôkazy vysoké školy používali odkazy na celé prijaté smernice, predpisy, štatúty, zápisnice, rokovacie poriadky a pod. Opakovane uvádzali niekoľko – zväčša strategických – materiálov ako dôkaz plnenia štandardu. Odkazy boli na dokument ako celok, nie na konkrétnu pasáž, ktorá by sa venovala popisovanej časti daného článku štandardov. Mnohé odkazy boli nefunkčné. Viac ako polovica vnútorných hodnotiacich správ vysokých škôl obsahuje niekoľko stoviek odkazov smerujúcich na hlavné celoškolské a fakultné predpisy. Nadmerné používanie odkazov využívané ako dôkaz plnenia štandardov neplní účel, znižuje sebahodnotenie a výpovednú hodnotu vnútornej hodnotiacej správy.

Všeobecný obsah spolu s odkazmi na celé strategické dokumenty sťažoval prácu pracovných skupín. Chýbajúci konkrétny popis implementácie jednotlivých článkov štandardov, chýbajúce odkazy na konkrétne časti predpisov a nefunkčné linky spôsobili, že pracovné skupiny museli v priebehu konaní mnohé dokumenty a vysvetlenia dodatočne dožadovať, čo predlžovalo konania, zaťažovalo koordinátorov konaní aj členov pracovných skupín a predlžovalo celé posudzovanie.

V anglických verziách vnútorných hodnotiacich správ nie vždy boli dodržiavané zaužívané anglické termíny v oblasti zabezpečovania kvality vo vysokom školstve. V budúcnosti by sa

vysoké školy mali pridržovať medzinárodnej terminológii, a to aj v prípade, že použitie iných výrazov neznižuje zrozumiteľnosť textu. Za nedôslednosť vnútorných hodnotiacich správ v anglickom jazyku možno považovať odkazy na slovenskú verziu dokumentov (predpisov), a to aj v prípade, že vysoká škola preukázateľne má k dispozícii ich anglickú mutáciu (štatút, dlhodobý zámer a pod.). Takáto anglická verzia vnútornej hodnotiacej správy je pre zahraničného posudzovateľa v pracovnej skupine ťažko použiteľná. Takisto si vyžaduje dodatočné dožiadavanie podkladov a dokumentov v priebehu konania, čo tiež komplikovalo a zdržiavalo proces posudzovania.

Pri vnútorných hodnotiacich správach len 12 vysokých škôl (36 %) možno konštatovať, že významnou mierou spĺňajú základnú požiadavku existencie sebahodnotiaceho obsahu. Toto konštatovanie neimplikuje automaticky súlad vnútorného systému so štandardmi, ale indikuje, že vysoká škola splnenie tejto povinnosti kriticky skúmala, vyhodnocovala a svoje zistenia uviedla do vnútornej hodnotiacej správy.

Takmer polovica vnútorných hodnotiacich správ (16 vysokých škôl) obsahuje prvky sebahodnotenia, čím do určitej miery naplňa svoju úlohu. Väčšinou však chýba jednoznačná spojitosť s priloženými ukazovateľmi, alebo z textu nevyplýva, že sa škola nad procesmi kriticky zamýšľala, príp. uvádza „čiastočné splnenie štandardu“ a ako príčinu špecifikuje externé dôvody, napr. „dlhodobé podfinancovanie vysokých škôl zo štátneho rozpočtu“.

V prípade 5 správ je miera prítomnosti sebahodnotiaceho obsahu veľmi nízka, príp. absentovala kritická reflexia pri niektorých štandardoch. Táto skutočnosť nemusí automaticky znamenať neplnenie štandardu.

Možno konštatovať, že väčšina vysokých škôl nevyužila v plnej miere potenciál, ktorý prináša sebahodnotenie. Tento záver je univerzálny a nenašla sa korelácia v súvislosti s typom školy (verejné, štátne, resp. súkromné), ani s jej „veľkosťou“ (napr. podľa počtu študentov, resp. počtu poskytovaných študijných programov). Komplexný pohľad na všetky vnútorné hodnotiace správy ukázal značné rezervy v plnení základnej charakteristiky, ktorou je aspekt sebahodnotenia plnenia štandardov.

Príručka uvádzala aj potrebu uvedenia opatrení na ďalšie zlepšovanie. V nadpolovičnej väčšine správ (18 vysokých škôl) bolo veľmi náročné identifikovať jednoznačnú prítomnosť konkrétnych opatrení alebo návrhov na opatrenia na zlepšovanie. V tejto súvislosti nepovažujeme za dostačujúce, ak vysoká škola uvedie, že „na odstránení nedostatku sa pracuje“. Problematickým sa taktiež javí prepájanie zlepšenia a jeho podmieňovanie ďalšími externými zdrojmi či „dofinancovaním“.

V prípadoch, keď vysoká škola uviedla kategorické vyhlásenia o plnení štandardu, sa nevytvára priestor na uvedenie zlepšení, čím sa popiera jedna z črt vnútorného systému, ktorou je jeho rozvoj a zlepšovanie. Z tohto pohľadu možno konštatovať, že iba tretina správ spĺňa požiadavku uvedenia opatrení na zlepšovanie.

Celkovo je možné konštatovať, že kvalita predložených vnútorných hodnotiacich správ zaostala za očakávaním agentúry, a to po formálnej aj obsahovej stránke. Vysoké školy – možno z obavy priznať alebo pripustiť nedostatky, ktoré by mohli byť zdrojom pochybností o plnení štandardov – neindikovali možné alebo potrebné oblasti na zlepšenie.

Zhrnutie

1. **Zavedenie sebahodnotenia:** prijatie zákona o zabezpečovaní kvality a vydanie štandardov formalizovalo povinnosť sebahodnotenia vysokých škôl. Tento krok je kľúčový na zaistenie primárnej zodpovednosti vysokých škôl za poskytované vzdelávanie.
2. **Všetky vysoké školy** vypracovali a predložili vnútorné hodnotiace správy, pričom väčšina dodržala odporúčaný limit na rozsah správy a štruktúru. Striktne dodržiavali odporúčanú osnovu, čo umožňuje rýchlu orientáciu a vyhľadanie príslušných častí; školy sa však tým pripravili o možnosť vlastnými slovami opísať, ako plnia príslušný štandard a aké dôkazy ich k tomu vedú.
3. **Kvalita správ zaostala:** kvalita predložených vnútorných hodnotiacich správ zaostala za očakávaním agentúry po formálnej aj obsahovej stránke. Často chýbajúce konkrétne popisy implementácie jednotlivých článkov štandardov a nefunkčné odkazy predlžovali konania.
4. **Absencia sebahodnotenia:** len 12 vysokých škôl (36 %) významnou mierou spĺňalo základnú požiadavku existencie sebahodnotiaceho obsahu, čo indikuje, že tieto školy kriticky skúmali a vyhodnocovali plnenie štandardov. Takmer polovica vysokých škôl obsahuje aspoň minimálne prvky sebahodnotenia, avšak často chýba jednoznačná spojitost s priloženými ukazovateľmi alebo kritická reflexia.
5. **Anglické verzie správ:** anglické verzie správ často nedodržiavali zaužívané anglické termíny a obsahovali odkazy na slovenské verzie dokumentov.
6. **Chýbajúce opatrenia na zlepšovanie:** v nadpolovičnej väčšine správ (18 vysokých škôl) chýbali konkrétne opatrenia na vlastné zlepšovanie. Prítomnosť opatrení na zlepšovanie úzko súvisí s ich sebahodnotiacim charakterom.

7. ŠTRUKTÚRA A OBSAH HODNOTIACICH SPRÁV PRACOVNÝCH SKUPÍN

V rámci posudzovaní vnútorných systémov zabezpečovania kvality vzdelávania na vysokých školách je úlohou pracovnej skupiny podľa § 21 ods. 5 vypracovať k žiadosti hodnotiacu správu, na ktorej základe výkonná rada rozhodne alebo sa vyjadrí. Hodnotiace správy pracovných skupín agentúra následne zverejňuje na svojom webe.

Hodnotiace správy pracovných skupín boli vypracované podľa jednotného vzoru. V úvode sa popísal kontext posudzovania a zhrnutie. V zhrnutí každej hodnotiacej správy sú uvedené stručné informácie o vysokej škole a jej vnútornom systéme, hlavné zistenia a odporúčania pracovnej skupiny pre vysokú školu. Môžu byť uvedené aj príklady dobrej praxe alebo nedostatky, ak ich daná správa obsahuje. Časti A, B, C, D a E hodnotiacej správy sa venovali identifikácii a stručnej charakteristike posudzovanej vysokej školy, zloženiu pracovnej skupiny, popisu predmetu posudzovania a zoznamu podkladov, ktoré pracovná skupina preverovala pri posudzovaní.

Časť F sa venovala vyhodnocovaniu úrovne plnenia jednotlivých článkov štandardov pre vnútorný systém. Pracovné skupiny pri každom štandarde popísali svoje zistenia, podklady, ktoré slúžili na tieto zistenia, a analýzu stavu plnenia článku. Pri každom článku bol priestor na zápis nedostatkov, ktoré spôsobujú nesúlad s daným článkom, odporúčania na ďalšie zlepšenie, ako aj príklady dobrej praxe. V závere každého článku sa pracovná skupina vyjadrila, či vysoká škola spĺňa alebo nespĺňa daný článok štandardov.

Časť G hodnotiacej správy obsahovala zhrnutie hlavných záverov pracovnej skupiny. V hodnotiacej správe v časti H pracovná skupina uviedla návrh rozhodnutia.

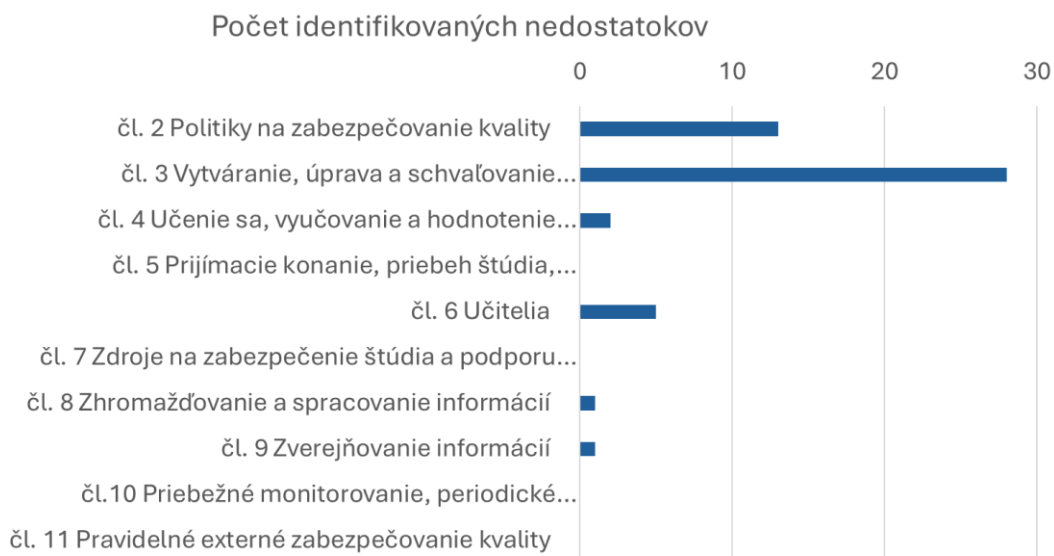
Prílohami hodnotiacej správy bol zoznam použitých skratiek, zoznam členov pracovnej skupiny s ich funkciou, študijným odborom, na ktorý sa zameriavajú, a aktuálnym pracoviskom. Ďalej nasledoval prehľad študijných programov poskytovaných vysokou školou s ich základnými atribútmi, prehľad odborov habilitačných konaní a inauguračných konaní (ak ich vysoká škola mala akreditované) a prehľad študijných programov v externej forme, pri ktorých bola upravená štandardná dĺžka štúdia podľa predpisov účinných od 25. apríla 2022.¹

---

¹ Študijné programy vyznačené v registri študijných programov ministerstvom – Technický záznam – priznanie alebo zmena študijného programu mimo konania o akreditácii na základe § 40 ods. 1 zákona 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality – Prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 25. apríla 2022: (1) Vysoká škola je oprávnená upraviť študijný program prvého stupňa, študijný program druhého stupňa a študijný program spájajúci prvý stupeň a druhý stupeň bez súhlasu agentúry, ak ide o študijný program v externej forme štúdia a úprava vyplýva zo zmeny štandardnej dĺžky štúdia podľa predpisov účinných od 25. apríla 2022. Vysoká škola oznámi úpravu agentúre do jedného mesiaca od jej vykonania.

Pracovné skupiny po vyjadrení všetkých členov vložili hodnotiace správy do informačného systému agentúry; tieto slúžili ako jeden z podkladov rozhodovania výkonnej rady agentúry.

Celkový počet identifikovaných nedostatkov je 47 v šiestich hodnotiacich správach. Nedostatky sa týkajú nesúladu v článkoch 2, 3, 4, 6, 8 a 9 štandardov pre vnútorný systém. Tieto nedostatky indikujú návrh na vyslovenie nesúladu zo štandardmi pri šiestich vysokých škôl.

Najviac nedostatkov bolo identifikovaných v súvislosti s článkom 2 štandardov pre vnútorný systém spravidla v spojitosti s neplnením štandardov pre študijný program. Detailom sa venujeme v nasledujúcej kapitole.

Pracovné skupiny uviedli v hodnotiacich správach aj 1 686 odporúčaní na ďalšie zlepšenie. Najviac z nich – 362 odporúčaní – sa týka článku čl. 3 Vytváranie, úprava a schvaľovanie študijných programov. Druhý a tretí článok s vysokou početnosťou odporúčaní bol článok 2 štandardov Politiky na zabezpečovanie kvality a článok 6 štandardov Učiteľia.

Pracovné skupiny zároveň vyzdvihli 35 príkladov dobrých praxí; najviac – 12 príkladov – bolo v článku 7 Zdroje na zabezpečenie štúdia a podporu študentov.

Zhrnutie

- Štruktúra hodnotiacich správ:** hodnotiace správy pracovných skupín boli vypracované podľa jednotného vzoru, ktorý zahŕňal kontext posudzovaní, stručné informácie o vysokej škole a jej vnútornom systéme, hlavné zistenia a odporúčania pracovnej skupiny pre vysokú školu.
- Vyhodnocovanie úrovne plnenia štandardov:** pracovné skupiny pri každom štandarde popísali svoje zistenia, podklady, ktoré slúžili na tieto zistenia, a analýzu úrovne plnenia článku štandardu. Väčší dôraz kládli na skutočnosti, ktoré viedli k zisteniu nedostatkov. Pri každom článku bol priestor na zápis nedostatkov, odporúčaní a príkladov dobrej praxe.
- Zhrnutie hlavných záverov:** hodnotiace správy obsahovali aj zhrnutie hlavných záverov pracovnej skupiny a návrh na rozhodnutie výkonnej rady.
- Kvalita sebahodnotiacich správ:** pracovné skupiny mali sťaženú prácu pri viacerých vysokých školách pre nízku kvalitu predložených vnútorných hodnotiacich správ, najmä

pre neraz úplne absentujúce slovné vysvetlenie, ako plnia príslušný štandard a aké konkrétne dôkazy ich k tomu vedú.

5. **Počet nedostatkov:** celkový počet nedostatkov je 47 v šiestich z 33 hodnotiacich správ. Tieto nedostatky sa týkajú nesúladu v článkoch 2, 3, 4, 6, 8 a 9 štandardov pre vnútorný systém. Najviac z nich sa týka článku 3 Vytváranie, úprava a schvaľovanie študijných programov vo väzbe na štandardy pre študijný program.
6. **Odporúčania na zlepšenie:** v rámci hodnotiacich správ pracovné skupiny uviedli 1 686 odporúčaní na zlepšenie. Najviac z nich – 362 odporúčaní – sa týkalo článku 3 Vytváranie, úprava a schvaľovanie študijných programov.
7. **Príklady dobrej praxe:** pracovné skupiny zároveň vyzdvihli 35 príkladov dobrých praxí; najviac – 12 príkladov – ich bolo v článku 7 Zdroje na zabezpečenie štúdia a podporu študentov.

8. ZISTENIA A ODPORÚČANIA PRACOVNÝCH SKUPÍN

V tejto časti uvádzame prehľad všeobecných zistení, identifikovaných nedostatkov, ako aj odporúčaní pracovných skupín vysokým školám, uvedených v hodnotiacich správach v členení podľa jednotlivých článkov štandardov.

8.1. Politiky na zabezpečovanie kvality

Článok 2 štandardov pre vnútorný systém tvorí základ pre vnútorný systém zabezpečovania kvality na vysokých školách v SR. Podstatou požiadaviek na vnútorný systém zabezpečovania kvality na vysokých školách je vytvorenie efektívneho a formalizovaného systému riadenia kvality, ktorý jasne definuje zodpovednosti a kompetencie všetkých zainteresovaných strán. Tento systém má zapájať aj študentov a externých partnerov do všetkých stupňov zabezpečovania kvality. Má zaisťovať aj ochranu pred diskrimináciou, akademickú integritu a efektívne riešenie podnetov. Zároveň vyžaduje priebežné monitorovanie, hodnotenie a zlepšovanie kvality činností, pričom má byť zabezpečený verejný prístup k relevantnej dokumentácii.

Z hodnotiacich správ vyplýva, že všetky vysoké školy vynaložili veľké úsilie na vytvorenie svojich vnútorných systémov zabezpečovania kvality, a to aj napriek meniacim sa legislatívnym podmienkam, pandémie COVID-19 a niekoľkoročnému citelnému zníženiu financovania verejných a štátnych vysokých škôl. Určili zodpovednosti a povinnosti jednotlivých orgánov a zapojili do týchto orgánov aj externé a interné zainteresované strany v rôznej miere. Niektoré školy vybudovali veľmi robustné systémy s viacúrovňovým procesom schvaľovania študijných programov. Len v niektorých prípadoch neboli dodržané všetky požiadavky, čo viedlo ku konštatovaniu nesúladu so štandardmi.

Vysoké školy zverejňujú relevantnú dokumentáciu, avšak neraz chýba lepšia prístupnosť k informáciám a dokumentom o vnútorných systémoch zabezpečovania kvality a prehľadnejšie zverejňovanie.

Dôležitou témou hodnotiacich správ je aj vytvorenie silnejších mechanizmov na zabezpečenie akademickej etiky. Mnohé školy nemajú kvalitný antiplagiátorský systém (okrem centrálného registra záverečných prác) a chýba vzdelávanie zamestnancov a študentov v tejto oblasti.

Zistené nedostatky

V článku 2 štandardov bolo identifikovaných celkovo 13 nedostatkov spôsobujúcich nesúlad vnútorného systému vysokej školy a jeho implementácie so štandardmi na piatich vysokých školách.

Päť nedostatkov v hodnotiacich správach sa týkalo ods. 4 tohto článku: „Vysoká škola má zavedené a formalizované politiky na zabezpečovanie kvality a dôsledne sa nimi riadi. Na tento účel má vytvorené vhodné štruktúry a procesy, ktoré sú previazané do koherentného vnútorného systému zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania (ďalej len „vnútorný systém“), ktorý zahŕňa celú inštitúciu. Vo vnútornom systéme sú vymedzené právomoci, pôsobnosť a zodpovednosť jednotlivých štruktúr, vedúcich zamestnancov, ďalších zamestnancov a iných zainteresovaných strán za zabezpečenie kvality vysokoškolského vzdelávania a súvisiacich činností“. Nedostatočné bolo najmä vymedzenie právomoci, pôsobnosti a zodpovednosti jednotlivých štruktúr, vedúcich zamestnancov, ďalších zamestnancov a iných zainteresovaných strán za zabezpečenie kvality vysokoškolského vzdelávania a súvisiacich činností.

Jeden nedostatok sa týkal ods. 6 písm. a): „Politiky, štruktúry a procesy vnútorného systému zaručujú: a) zapojenie študentov a externých zainteresovaných strán do zabezpečenia kvality“. V hodnotiacej správe sa uvádza, že zapojenie študentov a externých zainteresovaných strán do procesov zabezpečovania kvality je obmedzené alebo neefektívne.

Tri nedostatky na jednej vysokej škole sa týkali ods. 6 písm. g): „Politiky, štruktúry a procesy vnútorného systému zaručujú: súlad a dodržiavanie všeobecne záväzných predpisov a vnútorných predpisov vysokej školy“. V hodnotiacej správe sa uvádza, že nastavené procesy VSZK na vysokej škole nezaručujú súlad a dodržiavanie všeobecne záväzných predpisov a vnútorných predpisov vysokej školy, pretože vysoká škola nemá vlastný vnútorný predpis, ktorý by upravoval proces navrhovania a schvaľovania študijných programov v súlade so všeobecne záväznými predpismi.

Jeden nedostatok sa týkal ods. 9: „Súčasťou politik a procesov zabezpečovania kvality je pravidelný monitoring, vyhodnocovanie a revidovanie vnútorného systému, ktorého sa zúčastňujú všetky zainteresované strany. V rámci uvedených procesov sa prihliada na to, či vnútorný systém vedie k dosahovaniu strategických cieľov v oblasti zabezpečenia kvality, ktoré si vysoká škola určila v strategických dokumentoch, najmä v dlhodobom zámere“. Vo vnútorných predpisoch vysokej školy chýbala formálna úprava pravidelného monitoringu, vyhodnocovania a revidovania vnútorného systému, ktorého sa zúčastňujú všetky zainteresované strany.

Tri nedostatky sa týkali ods. 10: „Vysoká škola umožňuje ľahký prístup verejnosti k formalizovaným politikám a procesom a ďalšej dokumentácii vnútorného systému, pričom spôsob sprístupnenia informácií rešpektuje špecifické potreby osôb so zdravotným znevýhodnením. Dokumentácia vnútorného systému, ktorá je relevantná pre študentov, je zverejnená vo všetkých jazykoch uskutočňovania študijných programov“. Tieto tri vysoké školy nemali zabezpečený ľahký a dostatočný prístup verejnosti k formalizovaným politikám a procesom a ďalšej dokumentácii vnútorného systému; vysoká škola tiež neumožňovala prístup

verejnosti k dokumentácii VSZK relevantnej pre študentov vo všetkých jazykoch uskutočňovania študijných programov (konkrétne v anglickom jazyku).

Odporúčania vysokým školám

Odporúčania pracovných skupín v článku 2 sa zameriavajú najmä na zlepšenie zapojenia študentov a externých zainteresovaných strán do procesov vnútorného zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania (od viac-menej formálneho zapojenia k autentickému zapojeniu). Celkovo bolo k tomuto článku štandardov formulovaných 268 odporúčaní vysokým školám.

Tiež sa často uvádza odporúčanie zjednodušiť štruktúru orgánov a procesov vnútorného systému zabezpečovania kvality vysokých škôl a dosiahnuť, aby dokumenty a procesy boli dostupné, efektívne a pochopiteľné pre všetkých aktérov. V súvislosti s týmto odporúčaním sa uvádzajú aj odporúčania: posilniť odbornú a administratívnu podporu pre VSZK, zjednotiť a zjednodušiť procesy VSZK s cieľom znížiť administratívnu záťaž učiteľov. Odporúča sa viacej využívať moderné technológie, najmä špecializované informačné systémy a umelú inteligenciu, ktoré môžu tiež zefektívniť procesy zabezpečovania kvality a uľahčiť zber a analýzu dát.

Pracovné skupiny na dosiahnutie zvyšovania povedomia o význame a fungovaní VSZK odporúčajú vysokým školám posilňovať pravidelné školenia pre zamestnancov a študentov, zamerané na VSZK.

Ďalšia skupina odporúčaní v hodnotiacich správach sa venuje podpore akademickej integrity. Školám bolo odporúčané, aby prostredníctvom implementácie účinných mechanizmov na zabezpečenie akademickej etiky vrátane vzdelávania zamestnancov i študentov o etických zásadách vo výskume prispeli k prevencii akademických podvodov.

Iná skupina odporúčaní pri tomto článku hovorí o potrebe dbať na transparentnosť a verejnú dostupnosť informácií týkajúcich sa rozvoja a implementácie vnútorného systému s cieľom stimulovať angažovanosť zainteresovaných strán.

Taktiež bolo odporúčané intenzívnejšie pracovať s výsledkami ankiet ako s akademickými dátami; v prípade analýzy dát testovať aj rôzne analytické metódy a prezentovať ich na konferenciách, reflektovať odbornú diskusiu.

Boli uvedené aj odporúčania týkajúce sa internacionalizácie vysokých škôl, osobitne prostredníctvom systematického vytvárania podmienok na rozvoj výmeny študentov a akademikov s prestížnymi vysokými školami, so zdravotníckymi, ako aj sociálnymi zariadeniami, najmä v strednej a západnej Európe.

Zhrnutie

- 1. Politiky na zabezpečovanie kvality:** článok 2 štandardov pre vnútorný systém tvorí základ požiadaviek pre vnútorný systém zabezpečovania kvality na vysokých školách v SR. Ich podstatou je vytvorenie efektívneho, formalizovaného systému riadenia kvality, ktorý jasne definuje zodpovednosti a kompetencie všetkých zainteresovaných strán.
- 2. Všetky vysoké školy** vynaložili značné úsilie a uspeli pri vytváraní svojich vnútorných systémov zabezpečovania kvality, a to aj napriek meniacim sa legislatívnym podmienkam, pandémie COVID-19 a niekoľkoročnému citeľnému zníženiu financovania verejných a štátnych vysokých škôl.
- 3. Politiky, štruktúry a procesy:** vysoké školy si stanovili politiky zabezpečovania kvality, organizačné štruktúry, určili zodpovednosti a povinnosti jednotlivých orgánov a postupy.
- 4. Zapojenie zainteresovaných strán:** do zabezpečovania kvality zapojili aj externé a interné zainteresované strany v rôznej miere. V niektorých prípadoch ich zapojenie bolo len formálne. Pracovné skupiny odporúčajú zvýšiť praktické a autentické zapojenie externých strán, ale aj študentov.
- 5. Akademická etika:** dôležitou témou je aj vybudovanie silnejších mechanizmov na zabezpečenie akademickej etiky, kde mnohým školám chýba kvalitný antiplagiátorský systém (okrem centrálného registra záverečných prác) a vzdelávanie zamestnancov a študentov v tejto oblasti.
- 6. Politiky na zabezpečovanie kvality:** k článku 2 štandardov bolo identifikovaných 13 nedostatkov na piatich vysokých školách. Najčastejšie sa týkali nedostatočného vymedzenia právomocí, pôsobnosti a zodpovednosti jednotlivých štruktúr a zainteresovaných strán za zabezpečenie kvality vysokoškolského vzdelávania. Ďalšie nedostatky sa týkali obmedzeného alebo neefektívneho zapojenia študentov a externých zainteresovaných strán do procesov zabezpečovania kvality a nezaručenia súladu a dodržiavania všeobecne záväzných predpisov a vnútorných predpisov vysokej školy.
- 7. Zlepšenie zapojenia študentov a externých zainteresovaných strán:** pracovné skupiny odporúčali vysokým školám zlepšiť zapojenie študentov a externých zainteresovaných strán do procesov vnútorného zabezpečovania kvality. Autentické zapojenie týchto skupín môže priniesť cenné pohľady a návrhy na zlepšenie kvality vzdelávania. Študenti a externí partneri, ako sú zamestnávateľia a odborníci z praxe, môžu poskytnúť dôležité informácie o tom, ako vzdelávacie programy a procesy fungujú v praxi a kde je potrebné zlepšenie.
- 8. Zjednodušenie štruktúry a procesov:** odporúča sa zladiť a zjednodušiť procesy vnútorného systému zabezpečovania kvality s cieľom znížiť administratívnu záťaž učiteľov. Využívanie moderných technológií, ako sú špecializované informačné systémy a umelá inteligencia, môže tiež zefektívniť procesy zabezpečovania kvality. Jednoduchšie a efektívnejšie procesy umožnia učiteľom a zamestnancom sústrediť sa viac na samotné vzdelávanie a menej na administratívu.
- 9. Podpora akademickej integrity:** vysokým školám sa odporúča zaviesť účinné mechanizmy na zabezpečenie akademickej etiky vrátane vzdelávania zamestnancov a študentov o etických zásadách vo výskume a výučbe, aby sa predišlo akademickým

podvodom. Akademická integrita je základom dôveryhodnosti vzdelávacieho systému a zabezpečuje, že výsledky vzdelávania sú spravodlivé a spoľahlivé.

8.2. Vytváranie, úprava a schvaľovanie študijných programov

Článok 3 štandardov pre vnútorný systém sa zameriava na proces vytvárania, úpravy a schvaľovania študijných programov. Stanovuje pravidlá a procesy, ktoré by mali vysoké školy zabezpečiť, aby študijné programy na vysokých školách spĺňali stanovené kritériá kvality a zodpovedali potrebám a očakávaniam zainteresovaných strán.

Väčšina vysokých škôl úspešne implementovala politiky a mechanizmy na zabezpečovanie kvality v súlade s článkom 3 štandardov. Úroveň implementácie a kvalita procesov sa však medzi vysokými školami dosť líši.

Pri tomto článku pracovné skupiny v hodnotiacich správach vyzdvihli ako dobrú prax hlavne posilňovanie prepojenia teoretickej výučby s praxou. Väčšina vysokých škôl zaraďuje odborné stáže, prax a spoluprácu s praxou do študijných plánov, čo zlepšuje praktické schopnosti študentov. Mnohé vysoké školy spolupracujú s rôznymi odvetviami s cieľom, aby študenti získali praktické skúsenosti a posilnili svoju konkurencieschopnosť.

Zistené nedostatky

V článku 3 štandardov boli najčastejšie identifikované nedostatky spôsobujúce nesúlad vnútorného systému vysokej školy a jeho implementácie so štandardmi. Celkovo pracovné skupiny pri tomto článku v hodnotiacich správach uviedli 28 nedostatkov pri šiestich vysokých školách. Dve z nich mali v tomto článku po jednom nedostatku, dve vysoké školy mali po dvoch nedostatkoch. Jedna vysoká škola mala štyri nedostatky a šiesta vysoká škola mala 18 nedostatkov.

Tri nedostatky sa týkali ods. 2 písm. a): „Politiky, štruktúry a procesy na vytváranie, úpravu a schvaľovanie študijných programov zaručujú: zapojenie študentov, zamestnávateľov a ďalších relevantných zainteresovaných strán“. Pracovné skupiny v týchto prípadoch konštatovali, že účasť študentov, zamestnávateľov a externých expertov v týchto procesoch je obmedzená a neefektívne implementovaná, čo vedie k neúplnému reflektovaniu ich potrieb.

Päť nedostatkov pri troch školách sa týkalo ods. 2 písm. b): „Politiky, štruktúry a procesy na vytváranie, úpravu a schvaľovanie študijných programov zaručujú: transparentné, spravodlivé, odborne fundované, objektívne a nezávislé posúdenie a schvaľovanie študijného programu, v ktorom je zamedzený konflikt záujmov a možná zaujatosť“. Pri týchto troch vysokých školách vo vnútorných predpisoch chýbala úprava zamedzujúca konflikt záujmov pri navrhovaní a schvaľovaní študijných programov. V jednom prípade zodpovedné štruktúry VSZK vysokej školy schválili na personálne zabezpečenie študijného programu osoby, ktoré vopred ani následne neboli regulátorom (Ministerstvo zdravotníctva SR) schválené.

Dvadsať nedostatkov na šiestich vysokých školách sa týkalo čl. 3 ods. 2 písm. c): „Politiky, štruktúry a procesy na vytváranie, úpravu a schvaľovanie študijných programov zaručujú: súlad študijných programov so štandardmi pre študijný program“. Nesúlad v tomto bode článku 3 štandardov pre vnútorný systém je vždy prepojený s nesúladom so štandardmi pre študijný program. V piatich prípadoch bol prepojený s čl. 2 ods. 9 štandardov pre študijný program, v piatich prípadoch bol prepojený s čl. 10 štandardov pre študijný program, v štyroch prípadoch s čl. 2 ods. 12 štandardov pre študijný program, v dvoch prípadoch s čl. 3 ods. 1 štandardov pre študijný program. Jedenkrát bol nesúlad s čl. 3 štandardov pre vnútorný systém prepojený s čl. 4 ods. 2 štandardov pre študijný program, s čl. 7 ods. 1 písm. a) štandardov pre študijný program, s čl. 7 ods. 2 písm. e) štandardov pre študijný program a s článkom 10 štandardov pre študijný program.

Z vyššie uvedených nedostatkov v piatich prípadoch pri jednej vysokej škole bol nedostatok v článku 3 ods. 2 písm. c) štandardov pre vnútorný systém prepojený s nedostatkom v tom istom článku a odseku štandardov pre vnútorný systém, dvakrát s písm. b), jedenkrát s písm. f) a jedenkrát s písm. g) a zároveň aj s nesúladom s niektorým so štandardov pre študijný program.

Odporúčania vysokým školám

Najviac odporúčaní na zlepšenie v hodnotiacich správach pracovných skupín sa týkalo článku 3 štandardov – celkovo to bolo 362 odporúčaní.

Odporúčania v tomto článku sú zamerané najmä na zlepšenie zapojenia externých odborníkov, na posilnenie úlohy odborníkov z praxe pri tvorbe a hodnotení študijných programov, a to napr. prostredníctvom priameho zapojenia do výučby a projektov.

Pracovné skupiny odporúčajú zlepšiť informovanosť a povedomie zainteresovaných strán o procesoch vytvárania, úprav a schvaľovania študijných programov a o možnostiach ich zapájania do tvorby a hodnotenia študijných programov.

S ohľadom na študijné programy pracovné skupiny odporúčajú pravidelne prehodnocovať a aktualizovať obsah predmetov odporúčaných študijných plánov, literatúru a materiály v informačných listoch predmetov tak, aby reflektovali najnovšie poznatky a trendy v odbore.

Odporúčania sa týkali tiež posilnenia jazykových zručností a mäkkých zručností študentov aj učiteľov; konkrétne sa uvádzali odporúčania týkajúce sa implementovania rozvoja prenositeľných spôsobilostí do výučby (kritické myslenie, projektové riadenie a digitálne zručnosti). K odporúčaniam týkajúcim sa študijných programov patrí aj odporúčanie upraviť študijné programy s ohľadom na väčšiu flexibilitu a efektivitu. Odporúčania sa zameriavajú na optimalizáciu skladby povinných a povinne voliteľných predmetov tak, aby sa predmety lepšie prispôbili aktuálnym požiadavkám vo väzbe na profil absolventov a ich uplatnenie v praxi (robustnejšie programy so špecializačnými modulmi). Pracovné skupiny v niektorých prípadoch odporúčali zvýšiť počet hodín s priamym kontaktom učiteľa so študentom, ak bolo veľa hodín realizovaných online.

Odporúčania smerovali aj k zvýšeniu náročnosti v študijných programoch 3. stupňa štúdia, a to od požadovania väčšieho počtu publikácií v časopisoch indexovaných vo Web of Science (WoS) a Scopus cez väčšiu účasť na zahraničných stážach (najmä mimo ČR), internacionalizáciu výskumných tém dizertačných prác a ich prepojenie na aktuálnu literatúru vo svetových jazykoch. PS ďalej odporúčali viesť študentov k účasti na medzinárodných konferenciách so svetovými rokovacími jazykmi, viesť študentov k intenzívnej práci s e-zdrojmi literatúry. Ďalšie odporúčania sa týkali organizácie študijnej časti doktorandského štúdia, na základe ktorých by sa mali do výučby a preverovania znalostí doktorandov integrovať zahraniční odborníci (najmä mimo ČR).

Zhrnutie

- Implementácia politik a mechanizmov:** väčšina vysokých škôl úspešne implementovala politiky a mechanizmy na zabezpečovanie kvality v súlade s článkom 3 štandardov. Úroveň implementácie a kvalita procesov sa však medzi vysokými školami líši.
- Prepojenie teoretickej výučby s praxou:** pracovné skupiny vyzdvihli ako dobrú prax posilňovanie prepojenia teoretickej výučby s praxou. Väčšina vysokých škôl zaraďuje odborné stáže, prax a spoluprácu s praxou do študijných plánov, čo zlepšuje praktické schopnosti študentov.
- Zistené nedostatky:** v článku 3 štandardov bolo identifikovaných 28 nedostatkov pri šiestich vysokých školách. Nedostatky sa týkali najmä obmedzeného zapojenia študentov, zamestnávateľov a externých expertov do procesov vytvárania a schvaľovania študijných programov, nedostatočného zabezpečenia transparentného, spravodlivého a objektívneho posúdenia a schvaľovania študijných programov a nesúladu študijných programov so štandardmi pre študijný program.
- Odporúčania vysokým školám:** celkovo bolo formulovaných 362 odporúčaní. Odporúčania sa zameriavajú najmä na zlepšenie zapojenia externých odborníkov, posilnenie úlohy odborníkov z praxe pri tvorbe a hodnotení študijných programov, zlepšenie informovanosti a povedomia zainteresovaných strán o procesoch vytvárania, úprav a schvaľovania študijných programov, na pravidelné prehodnocovanie a aktualizáciu obsahu predmetov, literatúry a materiálov v informačných listoch predmetov, posilnenie jazykových a mäkkých zručností študentov a učiteľov, úpravu študijných programov s ohľadom na väčšiu flexibilitu a efektivitu, na zvýšenie počtu hodín s priamym kontaktom učiteľa so študentom, zvýšenie náročnosti v študijných programoch 3. stupňa štúdia, vedenie študentov k účasti na medzinárodných konferenciách a intenzívnej práci s e-zdrojmi literatúry a na integráciu zahraničných odborníkov do výučby a preverovania znalostí doktorandov.

8.3. Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie orientované na študenta

Článok 4 štandardov pre vnútorný systém sa zameriava na učenie sa, vyučovanie a hodnotenie orientované na študenta (*student centered learning*).

Väčšina vysokých škôl úspešne implementovala politiky a mechanizmy na zabezpečovanie kvality v súlade s článkom 4 štandardov. Úroveň implementácie a kvalita procesov sa však medzi jednotlivými vysokými školami značne líši.

Zistené nedostatky

V rámci hodnotiacich správ boli pri článku 4 štandardov identifikované dva nedostatky na jednej vysokej škole. Jeden nedostatok sa týkal čl. 4 písm. f): „Politiky, štruktúry a procesy vnútorného systému zaručujú, že kritériá, metódy a termíny hodnotenia a známkovania sú študentom vopred známe a ľahko prístupné“. Vysoká škola nemala stanovené kritériá a metódy hodnotenia a známkovania študentov a tieto neboli študentom vopred známe.

Druhý nedostatok sa týkal čl. 4 písm. k): „Politiky, štruktúry a procesy vnútorného systému zaručujú, že študenti majú k dispozícii prostriedky nápravy voči výsledkom hodnotenia, pričom je zaručené spravodlivé zaobchádzanie so žiadateľmi o nápravu“. Vysoká škola nemala formálne stanovené oficiálne postupy nápravy neobjektívneho hodnotenia študentov učiteľmi v prípade nespokojnosti študentov s hodnotením.

Odporúčania vysokým školám

Hlavné odporúčania v čl. 4 štandardov v hodnotiacich správach sú zamerané na zlepšenie podpory interaktívnych metód výučby – ide o zavádzanie nových prístupov a techník výučby, ktoré by povzbudzovali aktívne zapojenie študentov a podporovali by ich záujem o štúdium. Celkovo bolo vysokým školám formulovaných k tomuto článku štandardov 194 odporúčaní.

Ďalšia skupina odporúčaní bola zameraná na aktualizáciu informačných listov (IL) predmetov, t. j. na obsahovú náplň predmetov, doplnenie IL o rozpis pracovnej záťaže študentov, aktualizovanie informačných zdrojov tak, aby sa zabezpečil kontakt študentov s aktuálnym stavom poznania v predmetnej oblasti, ako aj exaktné informovanie študentov o spôsobe hodnotenia predmetu. Pri predmetoch, ktoré sú realizované ako cvičenia, bolo odporúčané zvážiť možnosť skúšania aj inou formou než len písomným testom.

Pracovné skupiny viackrát odporúčajú vytvoriť transparentný systém hodnotenia študentov, ktorý bude predvídateľný a spätne preskúmateľný, aby sa eliminovali možnosti svojvoľného hodnotenia zo strany vyučujúcich. Súčasťou tohto systému by malo byť aj zvýšenie povedomia študentov o možnostiach nápravy voči výsledkom hodnotenia. Ako vhodný odporúčali vypracovať elektronický systém informovanosti študentov, ktorý bude systematický a anonymný a ktorý študenti môžu využívať aj na podávanie podnetov.

Odporúča sa tiež motivovať študentov na zapájanie sa do medzinárodných výmen v rámci ich štúdia a vytvoriť pre rozvoj internacionalizácie vhodné zmluvne záväzné podmienky.

Zhrnutie

1. **Implementácia politik a mechanizmov:** väčšina vysokých škôl úspešne implementovala politiky a mechanizmy na zabezpečovanie kvality v súlade s článkom 4 štandardov; úroveň implementácie a kvalita procesov sa však medzi školami líši.
2. **Nedostatky:** v článku 4 štandardov boli identifikované dva nedostatky na jednej vysokej škole. Prvý sa týkal nedostatočného stanovenia kritérií a metód hodnotenia a známokovania študentov, ktoré neboli študentom vopred známe. Druhý nedostatok sa týkal absencie formálnych postupov nápravy neobjektívneho hodnotenia študentov.
3. **Odporúčania:** hlavné odporúčania zahŕňajú zlepšenie podpory nových prístupov a techniky výučby, interaktívnych metód, ktoré povzbudzujú aktívne zapojenie študentov a podporujú ich záujem o štúdium, ako aj pravidelnú aktualizáciu informačných listov predmetov vrátane rozpisu pracovnej záťaže študentov, aktualizácie literatúry a spôsobu hodnotenia študentov.
4. **Hodnotenia študentov:** odporúča sa systematické posilnenie transparentnosti hodnotenia študentov, aby bolo predvídateľné a spätne preskúmateľné, a zvýšenie povedomia študentov o možnostiach nápravy voči výsledkom hodnotenia.
5. **Motivácia študentov k medzinárodným výmenám:** odporúča sa motivovať študentov na zapájanie sa do medzinárodných výmen a vytvoriť pre rozvoj internacionalizácie vhodné zmluvne záväzné podmienky.
6. **Elektronický systém informovanosti študentov:** odporúča sa vypracovať systém, ktorý bude systematický a anonymný a ktorý môžu študenti využívať aj na podávanie podnetov.

8.4. Prijímacie konanie, priebeh štúdia a udeľovanie titulov

Článok 5 štandardov pre vnútorný systém je venovaný predpisom na prijímacie konanie, priebeh štúdia, na uznávanie vzdelania a udeľovanie akademických titulov.

Pracovné skupiny zistili, že všetky vysoké školy majú vypracovanú základnú sadu vnútorných predpisov na prijímacie konanie, priebeh štúdia, na uznávanie predchádzajúceho vzdelania a udeľovanie dokladov o vzdelaní. Tiež zistili, že dve vysoké školy nevyužívajú informačné systémy na evidenciu a správu štúdia.

Zistené nedostatky

V hodnotiacich správach nebol identifikovaný nedostatok ani v jednom prípade.

Odporúčania vysokým školám

Celkovo bolo vysokým školám k článku 5 štandardov formulovaných 143 odporúčaní.

Pracovné skupiny uvádzajú odporúčania zamerané na zlepšenie práce so záverečnými prácami. Odporúčania sa týkajú už zadávaní prác, uvádzajú, že je potrebné dbať na to, aby všetky zadania záverečných prác korešpondovali so študijným odborom, profilom absolventa daného študijného programu a stupňom vzdelávania (úrovni kvalifikačného rámca), aby pri písaní záverečných prác bola študentom poskytnutá kvalitná metodologická príprava.

Pracovné skupiny odporúčajú, aby vysoké školy dôkladnejšie kontrolovali originalitu záverečných prác. Odporúčajú zjednotiť formuláre posudkov záverečných prác na všetkých súčiastiach vysokej školy s povinným slovným hodnotením práce a originality práce. Témy záverečných prác majú lepšie reflektovať zameranie študijných odborov a klásť dôraz na originálne a prakticky orientované témy. Pracovné skupiny tiež navrhujú, aby sa určila osobitná stupnica hodnotenia pre výskumné záverečné práce a pre teoretické záverečné práce s jasnými indikátormi plnenia a kvality. Pracovné skupiny odporúčajú do vnútorných predpisov ohľadne akademickej etiky a písania záverečných prác zahrnúť aj aktuálne technológie, ako je umelá inteligencia.

Ďalšia skupina odporúčaní sa viazala na podporu mobilít. Pracovné skupiny odporúčajú zlepšiť informovanosť, motiváciu a zabezpečenie častejšieho zapojenia študentov do zahraničných mobilít. Je potrebné garantovať uznanie kreditov získaných na zahraničných univerzitách, poskytnúť študentom možnosti jazykovej prípravy, znížiť byrokratickú záťaž spojenú s vybavovaním mobility, rozšíriť možnosti zahraničných mobilít a uľahčiť uznávanie absolvovaných predmetov na zahraničných univerzitách.

Osobitná skupina odporúčaní bola zameraná na doktorandské štúdium. Pracovné skupiny odporúčajú stanoviť exaktné požiadavky na publikačnú činnosť doktorandov a taktiež podmienky na ich pripustenie k obhajobe dizertačnej práce.

Zhrnutie

1. Všetky vysoké školy majú vypracované základné vnútorné predpisy na prijímacie konanie, priebeh štúdia, na uznávanie predchádzajúceho vzdelania a udeľovanie dokladov o vzdelaní.
2. Dve vysoké školy nevyužívajú informačné systémy na evidenciu a správu štúdia.
3. Pracovné skupiny odporúčajú zlepšiť prácu so záverečnými prácami. Témy záverečných prác by mali lepšie reflektovať zameranie študijných odborov a klásť dôraz na originálne a prakticky orientované témy. Odporúčajú dôkladnejšie kontrolovať ich originalitu a zjednotiť formuláre posudkov. Navrhujú tiež zahrnúť do vnútorných predpisov aktuálne technológie, ako je umelá inteligencia.
4. Osobitná skupina odporúčaní sa týka doktorandského štúdia, kde sa odporúča stanoviť exaktné požiadavky na publikačnú činnosť doktorandov a zaviesť transparentné kritériá na ohodnotenie ich publikačnej činnosti.

8.5. Učítelia

Článok 6 štandardov pre vnútorný systém je orientovaný na požiadavky na učiteľov vysokých škôl. Požaduje sa, aby výber vysokoškolských učiteľov bol transparentný, objektívny a odborne fundovaný a realizovaný na základe vopred známych požiadaviek a kritérií, ktoré na svojich stránkach zverejňujú vysoké školy.

Podľa hodnotiacich správ pracovných skupín vysoké školy, ktorým v tomto článku nebol identifikovaný nedostatok, majú zavedené vlastné politiky, štruktúry a procesy vnútorného systému, ktoré zaručujú plnenie čl. 6 štandardov pre vnútorný systém.

Učítelia na vysokých školách majú možnosť rozvíjať svoje zručnosti, aj keď väčšina škôl nemá samostatný predpis upravujúci odborný rozvoj zručností a spôsobilosti učiteľov. Do budúcnosti je potrebné venovať väčšiu pozornosť rozvrhnutiu pracovnej záťaže učiteľov a tvorivých zamestnancov, odstrániť ich nadmernú byrokratickú záťaž, umožniť personálny rozvoj učiteľov a vytvárať podmienky na prípravu novej generácie vedeckých pracovníkov.

Zistené nedostatky

V hodnotiacich správach bolo identifikovaných 5 nedostatkov na štyroch vysokých školách, všetky sa týkali požiadavky uvedenej v čl. 6 písm. a): „Politiky, štruktúry a procesy vnútorného systému zaručujú, že: výber vysokoškolských učiteľov je transparentný, objektívny a odborne fundovaný a realizovaný na základe vopred známych požiadaviek a kritérií, ktoré sú v súlade s poslaním a dlhodobým zámerom vysokej školy a so všeobecne záväznými predpismi“. Dve vysoké školy nemali formalizované kritériá na obsadzovanie funkčných miest profesorov a docentov, nemali ich schválené vo vedeckej rade, alebo obsadzovanie funkčných miest neprebiehala na základe transparentných a vopred známych požiadaviek a kritérií. Jedna vysoká škola nezaručila správny výber personálneho zabezpečenia niektorých študijných programov (chýbalo súhlasné stanovisko regulátora).

Odporúčania vysokým školám

Celkovo bolo vysokým školám k článku 6 štandardov formulovaných 256 odporúčaní. Hlavná oblasť odporúčaní sa venuje prepojeniu vzdelávania s tvorivými činnosťami učiteľov.

Pracovné skupiny odporúčajú sledovať a posilňovať prepojenie vzdelávania s tvorivými činnosťami učiteľov; publikovať v periodikách a vydavateľstvách, ktoré sú všeobecne uznávané domácou a medzinárodnou vedeckou komunitou v danom študijnom odbore a v ktorých nie sú pochybnosti o kvalite recenzného konania; klásť väčší dôraz na to, aby vzdelávanie bolo prepojené s tvorivou činnosťou učiteľov, a to na medzinárodne uznávanej úrovni.

Ďalšou oblasťou odporúčaní sú odporúčania týkajúce sa uplatňovania celoškolských pravidiel o rozvrhnutí pracovnej záťaže vysokoškolských učiteľov a tvorivých zamestnancov, odstránenia nadmernej byrokratickej záťaže učiteľov a aktívneho hľadania cesty na realizáciu

sabatikálnych pobytov pedagógov, zavedenia odmeňovania inovácií vo výučbe a prijatia a implementovania stratégie kariérneho rozvoja učiteľov a kontinuálneho vzdelávania zamestnancov (odborné, praktické, pedagogické, jazykové zručnosti atď.), motivovania učiteľov k medzinárodnej (aj krátkodobej) mobilite, zapájania zahraničných učiteľov do výučby a podpory medzinárodnej spolupráce v oblasti vzdelávania a výskumu.

Odporúčajú tiež prijať opatrenia na zvýšenie aktivity a zapojenia akademikov v projektových formátoch s externým investorom (VEGA, KEGA, APVV, GAČR ad.), pokúsiť sa v rámci tímov usilovať o nadnárodné projekty (ERC a pod.).

Zhrnutie

1. **Výber učiteľov:** takmer všetky vysoké školy majú výber vysokoškolských učiteľov formálne zvládnutý, realizovaný na základe vopred známych požiadaviek a kritérií, ktoré na svojich stránkach zverejňujú vysoké školy.
2. **Nedostatky:** v článku 6 boli identifikované štyri nedostatky na jednej vysokej škole. Týkali sa nedostatočného zabezpečenia transparentného, objektívneho a odborne fundovaného výberu vysokoškolských učiteľov.
3. **Tvorivé činnosti:** pracovné skupiny odporúčajú sledovať a posilňovať prepojenie vzdelávania s tvorivými činnosťami učiteľov, publikovať v periodikách a vydavateľstvách, ktoré sú všeobecne uznávané domácou a medzinárodnou vedeckou komunitou v danom študijnom odbore a v ktorých nie sú pochybnosti o kvalite recenzného konania, klásť väčší dôraz na prepojenie vzdelávania s tvorivou činnosťou učiteľov na medzinárodne uznávanej úrovni.
4. **Pracovná záťaž učiteľov na vysokých školách:** pracovné skupiny odporúčajú venovať väčšiu pozornosť rozvrhnutiu pracovnej záťaže učiteľov a tvorivých zamestnancov, znížiť ich byrokratickú záťaž, umožniť personálny rozvoj učiteľov a vytvárať podmienky na prípravu novej generácie vedeckých pracovníkov.
5. **Inovácie a medzinárodné skúsenosti:** ďalšie odporúčania sa týkajú realizácie sabatikálnych pobytov, odmeňovania inovácií vo výučbe, kariérneho rozvoja učiteľov, medzinárodnej mobility a zapájania zahraničných učiteľov do výučby.
6. **Medzinárodné projekty:** pracovné skupiny tiež odporúčajú zvýšiť aktivitu a zapojenie akademikov v projektoch financovaných z externých zdrojov a usilovať sa o nadnárodné projekty.

8.6. Zdroje na zabezpečenie štúdia a podporu študentov

Článok 7 štandardov pre vnútorný systém sa zameriava na zdroje na zabezpečenie štúdia a podporu študentov.

Vysoké školy si uvedomujú dôležitosť zabezpečenia dostatočných zdrojov na štúdium a podporu študentov. Mnohé univerzity implementovali systémy podpory pre študentov, či už ako poradenské služby, tútorstvo alebo iniciatívy na uľahčenie adaptácie študentov na

vysokoškolské prostredie. Pracovné skupiny tieto služby vo svojich hodnotiacich správach viackrát vyzdvihli ako príklady dobrej praxe.

Zistené nedostatky

V hodnotiacich správach nebol identifikovaný nedostatok ani v jednom prípade.

Odporúčania vysokým školám

Celkovo bolo vysokým školám k tomuto článku štandardov formulovaných 136 odporúčaní.

Odporúča sa zvýšiť podiel zdrojov získaných z medzinárodných finančných schém zapájaním učiteľov a študentov 3. stupňa štúdia do medzinárodných grantových schém. Zároveň je potrebné hľadať ďalšie možnosti financovania z externých zdrojov (napr. Európska únia, grantové schémy) a prehĺbiť spoluprácu s firmami a inými inštitúciami.

Pracovné skupiny odporúčajú modernizovať knižničný fond, diverzifikovať literatúru (najmä cudzojazyčnú) a zlepšiť prístup k elektronickým zdrojom a medzinárodným databázam, zlepšiť informovanie študentov a učiteľov o dostupných knižničných zdrojoch a rozšíriť knižničné služby.

Medzi odporúčaniami patrí aj rozširovanie a zlepšovanie ubytovacích kapacít pre študentov, zavádzanie alebo rozširovanie kariérneho a psychologického poradenstva. Je potrebné zriaďovať psychologické poradne s dôrazom na prevenciu duševných problémov prostredníctvom prednášok, workshopov či diskusií. Odporúča sa rozvíjať ponuku podporných služieb pre študentov a zlepšiť informovanosť o ich dostupnosti najmä pre študentov so špecifickými potrebami. Je potrebné vytvoriť alebo rozšíriť služby pre študentov so špecifickými potrebami, aby mali rovnaký prístup k zdrojom a podpore.

Odporúča sa pokračovať v modernizácii technického a priestorového vybavenia vysokých škôl (napr. knižnice, laboratóriá, študijné miestnosti, športové zariadenia).

Zhrnutie

1. Vysoké školy si uvedomujú dôležitosť zabezpečenia dostatočných zdrojov na štúdium a podporu študentov. Mnohé univerzity už implementovali systémy podpory pre študentov, ako sú poradenské služby, tútorstvo a iniciatívy na uľahčenie adaptácie študentov na vysokoškolské prostredie.
2. Pracovné skupiny odporúčajú vysokým školám zvýšiť podiel zdrojov získaných z medzinárodných finančných schém zapájaním učiteľov a študentov 3. stupňa štúdia do medzinárodných grantových schém a prehĺbiť spoluprácu s firmami a inými inštitúciami.

3. Odporúča sa modernizovať knižničný fond, diverzifikovať literatúru, zlepšiť prístup k elektronickým zdrojom literatúry, k medzinárodným databázam a zlepšiť informovanosť študentov a učiteľov o dostupných fondoch.
4. Odporúča sa rozširovať a zlepšovať ubytovacie kapacity pre študentov, pokračovať v modernizácii technického a priestorového vybavenia vysokých škôl (napr. knižnice, laboratóriá, študijné miestnosti, športové zariadenia).
5. Odporúča sa zavádzať alebo rozširovať kariérne a psychologické poradenstvo, zriaďovať psychologické poradne s dôrazom na prevenciu duševných problémov prostredníctvom prednášok, workshopov či diskusií, vytvoriť alebo rozšíriť služby pre študentov so špecifickými potrebami, aby mali rovnaký prístup k zdrojom a podpore.

8.7. Zhromažďovanie a spracovanie informácií

Článok 8 štandardov pre vnútorný systém sa zameriava na zhromažďovanie a spracovanie informácií.

Vysoké školy si uvedomujú dôležitosť systematického zberu dát a ich analýzy na účely zlepšovania kvality vzdelávania, ako aj riadenia inštitúcie. Využívajú pritom rôzne metódy, ako sú dotazníky, ankety, rozhovory, analýza dokumentov a pod.

Zistené nedostatky

V jednej hodnotiacej správe bol pri článku 8 identifikovaný nedostatok, ktorý sa týkal požiadavky uvedenej v čl. 8 písm. a): „Politiky, štruktúry a procesy vnútorného systému zaručujú, že: informácie sú systematicky zhromažďované, spracúvané, analyzované a vyhodnocované informácie, ktoré sú využívané v efektívnom strategickom, taktickom a operatívnom riadení uskutočňovania a rozvoja študijných programov, tvorivých činností a iných súvisiacich aktivít vysokej školy“. Vysoká škola nemala zavedený funkčný akademický informačný systém; bez jeho existencie nebolo možné systematicky zhromažďovať, spracovávať, analyzovať a vyhodnocovať informácie dôležité na efektívne riadenie vysokej školy.

Odporúčania vysokým školám

Celkovo bolo vysokým školám k tomuto článku štandardov formulovaných 82 odporúčaní.

Pracovné skupiny pri článku 8 odporúčajú najmä zefektívniť a zjednotiť metodiku zberu a spracovania informácií od všetkých zainteresovaných strán, zlepšiť systém zhromažďovania a vyhodnocovania spätnej väzby od študentov, absolventov, zamestnancov a zamestnávateľov; zvyšovať mieru návratnosti študentských dotazníkov ich zjednodušením, ako aj uistením študentov o význame ich spätnej väzby v procese zabezpečovania kvality vzdelávania, lepšie motivovať študentov na vyplnenie dotazníkov.

Pracovné skupiny ďalej odporúčajú na lepšie využitie údajov zo spätných väzieb prepojiť tieto údaje s rozhodovacími procesmi. Vysoké školy by mali efektívne využívať zozbierané informácie o uplatniteľnosti absolventov študijných programov, o miere spokojnosti zamestnávateľov a iných externých zainteresovaných strán s kvalitou absolventov študijných programov. Mali by efektívnejšie využívať zhromaždené dáta pri strategickom a operatívnom riadení študijných programov a tvorivých aktivít a zlepšiť informovanie o opatreniach, ktoré vyplynuli zo zberu dát a prieskumov.

Pri vysokých školách, ktoré nemajú akademický informačný systém, je potrebné zaviesť a efektívne využívať vhodný akademický informačný systém.

Zhrnutie

1. **Zhromažďovanie a spracovanie informácií:** vysoké školy si uvedomujú dôležitosť systematického zberu dát a ich analýzy na zlepšovanie kvality vzdelávania. Používajú rôzne metódy, ako sú dotazníky, ankety, rozhovory a analýza dokumentov.
2. **Zistené nedostatky:** v článku 8 bol identifikovaný jeden nedostatok týkajúci sa požiadavky na systematické zhromažďovanie, spracovanie, analýzu a vyhodnocovanie informácií, keď vysoká škola nemala zavedený funkčný akademický informačný systém na systematické zhromažďovanie, spracovanie, analyzovanie a vyhodnocovanie informácií.
3. **Odporúčania vysokým školám:** odporúčania zahŕňali najmä zefektívnenie a zjednotenie metodiky zberu a spracovania informácií od všetkých zainteresovaných strán.
4. Zvýšiť mieru návratnosti študentských dotazníkov ich zjednodušením a motivovať študentov na ich vyplnenie.
5. Prepojiť údaje zo spätných väzieb a iných zdrojov s rozhodovacími procesmi a efektívne využívať zhromaždené dáta pri riadení študijných programov a tvorivých aktivít.
6. **Efektívny informačný systém:** zaviesť a efektívne využívať vhodný akademický informačný systém aj na malých vysokých školách.

8.8. Zverejňovanie informácií

Článok 9 štandardov pre vnútorný systém sa zameriava na zverejňovanie informácií. Od vysokých škôl sa očakáva, že zverejňujú všetky relevantné dokumenty súvisiace so vzdelávacími procesmi vrátane informácií o hodnoteniach študentov a spätnej väzby.

AJ keď väčšina vysokých škôl tieto informácie zverejňuje, nie vždy sú prehľadne zoskupené a ľahko dostupné či aktuálne. Na niektorých školách sa objavili rezervy v zabezpečení prístupu pre osoby so zdravotným znevýhodnením.

Zistené nedostatky

V jednej hodnotiacej správe pri článku 9 boli identifikované dva nedostatky na jednej škole. Prvý nedostatok sa týkal čl. 9 písm. a): „Politiky, štruktúry a procesy vnútorného systému zaručujú, že sú zverejňované jasné, presné, adekvátne a aktuálne kvantitatívne a kvalitatívne informácie o študijných programoch a ich absolventoch, ako aj ďalších súvisiacich činnostiach v súlade s poslaním vysokej školy, ktoré sú relevantné pre záujemcov o štúdium, študentov, zamestnancov, zamestnávateľov a ďalšie externé zainteresované strany a širokú verejnosť“. Vysoká škola nemala na webe zverejnené jasné, presné, adekvátne a aktuálne informácie týkajúce sa študijných programov a súvisiacich činností.

Druhý nedostatok sa týkal čl. 9 písm. b): „Politiky, štruktúry a procesy vnútorného systému zaručujú, že sú zverejňované aktuálne informácie o implementácii a fungovaní vnútorného systému, o dosiahnutých výsledkoch a prijatých opatreniach“. V tomto prípade na webovej stránke vysokej školy chýbalo zverejňovanie dôležitých informácií o implementácii a fungovaní VSZK.

Odporúčania vysokým školám

Celkovo bolo vysokým školám k tomuto článku štandardov formulovaných 88 odporúčaní. Pracovné skupiny odporúčajú na úrovni univerzity, jednotlivých fakúlt aj pracovísk synchronizovať a pravidelne aktualizovať informácie na príslušných webových stránkach. Niektorým univerzitám sa odporúča vykonať webový audit informačnej prehľadnosti a funkčnosti, pričom by sa mali zamerať na zrozumiteľnosť a dostupnosť informácií a taktiež aj na vizuálnu prehľadnosť.

Viacrát sa objavilo odporúčanie prispôbiť webové stránky potrebám zrakovo postihnutých a nevidiacich používateľov. K ďalším odporúčaniam patrí zverejnenie všetkých základných dokumentov týkajúcich sa VSZK a študijných programov a vo všetkých relevantných jazykových mutáciách.

Pracovné skupiny odporúčajú tiež zverejniť chýbajúce údaje o úspešných a neúspešných absolventoch v pomere k prijatým uchádzačom, ako aj pravidelne aktualizovať a zverejňovať informačné listy predmetov. Zverejňovanie všetkých relevantných dokumentov súvisiacich so vzdelávacími procesmi vrátane informácií o hodnoteniach študentov a spätnej väzby by malo byť samozrejmosťou.

Webové stránky vysokých škôl majú byť prehľadné a majú obsahovať všetky aktuálne informácie v slovenskom aj anglickom jazyku. Odporúča sa venovať pozornosť nefunkčným odkazom a zlepšiť prístup k informáciám pre všetky katedry.

Odporúča sa pravidelne zbierať spätnú väzbu od absolventov a zamestnávateľov, aby sa zlepšila kvalita študijných programov a zjednodušilo uplatnenie absolventov na trhu práce.

Zhrnutie

1. **Zverejňovanie dokumentácie:** vysoké školy zverejňujú relevantnú dokumentáciu, avšak v mnohých prípadoch nie sú prehľadne zoskupené, dostatočne ľahko prístupné informácie alebo dokumenty o vnútorných systémoch zabezpečovania kvality.
2. **Nedostatok:** v článku 9 boli identifikované dva nedostatky na jednej vysokej škole. Jeden sa týkal nedostatočného zverejňovania jasných, presných a aktuálnych informácií o študijných programoch a ich absolventoch a druhý sa týkal absencie zverejňovania informácií o implementácii a fungovaní vnútorného systému.
3. **Odporúčania:** Celkovo bolo formulovaných 88 odporúčaní vrátane synchronizácie a pravidelnej aktualizácie informácií na webových stránkach, vykonania webového auditu, prispôsobenia webových stránok potrebám zrakovo postihnutých používateľov a zverejnenia všetkých základných dokumentov v relevantných jazykových mutáciách.

8.9. Monitorovanie, hodnotenie a schvaľovanie študijných programov

Článok 10 štandardov pre vnútorný systém sa zameriava na priebežné monitorovanie, periodické hodnotenie a periodické schvaľovanie študijných programov.

Vysoké školy majú zavedené mechanizmy na priebežné monitorovanie, periodické hodnotenie a schvaľovanie študijných programov.

Zistené nedostatky

V hodnotiacich správach neboli identifikované nedostatky.

Odporúčania vysokým školám

Celkovo bolo vysokým školám k tomuto článku štandardov formulovaných 102 odporúčaní. Pracovné skupiny najčastejšie odporúčali vysokým školám zvýšiť úroveň zapojenia študentov a ostatných zainteresovaných strán do procesu priebežného monitorovania a periodického hodnotenia študijných programov. To zahŕňa posilnenie informovanosti o ich úlohe v systéme kvality a vytvorenie používateľsky prijateľnejších verzií ankiet a dotazníkov. Odporúča sa tiež zjednotiť metodiku zberu, spracovania a vyhodnocovania spätnej väzby od zainteresovaných strán na úrovni univerzity a zapojiť ich do všetkých fáz tohto procesu. Je dôležité zlepšiť informovanosť respondentov o výsledkoch a implementácii dotazníkových prieskumov.

Na zvýšenie motivácie študentov na účasť v dotazníkových akciách je potrebné zabezpečiť anonymitu študentov a rýchle riešenie podnetov. Vysoké školy pri periodickom hodnotení výučby by mali aj porovnávať zistenia s minulými rokmi, celouniverzitným a celoslovenským prieskumom (napr. Akademická štvrt'hodinka). Prieskumy by mali byť okrem skríningu aj adresné. Pracovné skupiny odporúčajú nerealizovať viac než dve ankety za semester (tri za

rok), pretože to môže študentov demotivovať. Prieskumy a spätné väzby by mali byť stručné, adresné a ciele. Metodika vyhodnocovania musí byť zverejnená a transparentná.

Vyhodnotenie spätnej väzby by sa nemalo zameriavať len na kvantitatívne výsledky, ale aj na ich interpretáciu. Na webovej stránke vysokej školy by sa okrem zverejnenia výsledkov mala objaviť aj snaha o implementáciu opatrení, teda identifikácia konkrétnych úloh vedúcich k náprave zistení s rámcovým časovým horizontom. Do procesov pravidelného monitoringu a vyhodnocovania je potrebné zapájať všetky zainteresované strany.

Zhrnutie

1. **Mechanizmy monitorovania a hodnotenia:** vysoké školy majú zavedené mechanizmy na priebežné monitorovanie, periodické hodnotenie a schvaľovanie študijných programov.
2. **Odporúčania:** celkovo bolo formulovaných 102 odporúčaní, ktoré sa zameriavajú najmä na zvýšenie zapojenia študentov a ostatných zainteresovaných strán do procesu monitorovania a hodnotenia študijných programov.
3. **Zlepšenie informovanosti:** odporúča sa zlepšiť informovanosť o úlohe študentov a ostatných zainteresovaných strán v systéme zabezpečovania kvality.
4. **Motivácia študentov:** na zvýšenie motivácie študentov na účasť v dotazníkových akciách je potrebné zabezpečiť anonymitu a rýchle riešenie podnetov a odporúča sa vytvoriť používateľsky prijateľnejšie verzie ankiet a dotazníkov.
5. **Periodické hodnotenie výučby:** vysoké školy pri periodickom hodnotení výučby by mali aj porovnávať zistenia s minulými rokmi a s celoslovenskými prieskumami.
6. **Transparentnosť:** prieskumy a spätné väzby by mali byť stručné, adresné a ciele, pričom metodika vyhodnocovania musí byť zverejnená a transparentná.
7. **Interpretácia výsledkov:** vyhodnotenie spätnej väzby by sa nemalo zameriavať len na kvantitatívne výsledky, ale aj na ich interpretáciu.
8. **Implementácia výsledkov:** na webovej stránke vysokej školy by sa okrem zverejnenia výsledkov mala objaviť aj snaha o implementáciu opatrení, teda identifikácia konkrétnych úloh vedúcich k náprave zistení s rámcovým časovým horizontom.
9. **Zapojenie všetkých zainteresovaných strán:** do procesov pravidelného monitoringu a vyhodnocovania je potrebné zapájať všetky zainteresované strany.

8.10. Pravidelné externé zabezpečovanie kvality

Článok 11 štandardov pre vnútorný systém odporúča vysokým školám podstúpiť aj iné externé hodnotenie okrem posudzovania vnútorného systému agentúrou. Viaceré vysoké školy (päť podľa hodnotiacich správ) v poslednom období podstúpili takéto externé posúdenie rôznymi inštitúciami, prevažne organizáciami špecializujúcimi sa na posudzovania v jednotlivých študijných odboroch či s ohľadom na zameranie hlavného poslania jednotlivých vysokých škôl.

Zistené nedostatky

V hodnotiacich správach v tomto článku neboli identifikované nedostatky.

Odporúčania vysokým školám

Celkovo bolo vysokým školám k tomuto článku štandardov formulovaných 27 odporúčaní. Najčastejším odporúčaním bolo zabezpečiť ďalšie externé posúdenie kvality zahraničnou inštitúciou.

9. ANALÝZA ROZHODNUTÍ VÝKONNEJ RADY

Výkonná rada SAAVŠ sa od februára 2024 do januára 2025 zaoberala jednotlivými výsledkami posúdenia vnútorného systému vysokých škôl a na svojich zasadnutiach prijala rozhodnutia, či vnútorné systémy vysokých škôl a ich implementácia je alebo nie je v súlade so štandardmi pre vnútorný systém. Prvých šesť rozhodnutí pri posudzovaní vnútorných systémov vysokých škôl prijala výkonná rada na svojom zasadnutí vo februári 2024. Rozhodovania prebiehali aj na ďalších zasadnutiach výkonnej rady; posledné rozhodnutie pre neúplnosť žiadosti prijala výkonná rada na svojom zasadnutí 30. januára 2025.

Pri posudzovaní vnútorných systémov vysokých škôl paragraf 25 zákona o zabezpečovaní kvality zmocňuje agentúru rozhodnúť o tom, či vnútorný systém a jeho implementácia je alebo nie je v súlade so štandardmi pre vnútorný systém. Agentúra v rozhodnutí uvedie študijné odbory a stupne, v ktorých je vysoká škola oprávnená vytvárať, uskutočňovať a upravovať študijné programy. Ak vnútorný systém a jeho implementácia je v súlade so štandardmi pre vnútorný systém, agentúra v registri študijných odborov vyznačí zrušenie obmedzenia vytvárať, uskutočňovať a upravovať študijné programy vo vymedzených študijných odboroch a stupňoch, ak vysoká škola má toto obmedzenie. Ak vnútorný systém alebo jeho implementácia nie je v súlade so štandardmi pre vnútorný systém a účastníkom konania je vysoká škola, agentúra v rozhodnutí uloží aj opravné opatrenia. Opravné opatrenia podľa § 25 ods. 2 sú:

- a) nariadenie odstránenia nedostatkov, ktoré spôsobujú nesúlad vnútorného systému alebo jeho implementácie so štandardmi pre vnútorný systém,
- b) pozastavenie uskutočňovania študijného programu,
- c) nariadenie zrušenia študijného programu,
- d) zrušenie študijného programu,
- e) obmedzenie vytvárať a upravovať študijné programy.

Z 33 rozhodnutí výkonnej rady 27 rozhodnutí konštatuje, že vnútorný systém a jeho implementácia je v súlade so štandardmi pre vnútorný systém. V šiestich prípadoch výkonná rada agentúry rozhodla, že vnútorný systém a jeho implementácia nie je v súlade so štandardmi pre vnútorný systém a uložila opravné opatrenie. V prípade piatich vysokých škôl to bolo opravné opatrenie podľa § 26 zákona o zabezpečovaní kvality – nariadenie odstránenia nedostatkov. V prípade jednej vysokej školy výkonná rada uložila opravné opatrenie podľa § 29 zákona o zabezpečovaní kvality – obmedzenie vytvárať a upravovať študijné programy. Do konca roka 2024 dve vysoké školy oznámili agentúre prijaté opatrenia a ich výsledky podľa § 26.

Na základe kladných rozhodnutí o súlade vnútorného systému 27 vysokých škôl získalo práva vytvárať študijné programy v študijných odboroch a stupňoch uvedených v rozhodnutí agentúry, 5 vysokých škôl malo nedostatky odstrániteľné do 6 mesiacov, 1 vysoká škola je

povinná agentúre predložiť akčný plán, v ktorom uvedie najmä plánované opatrenia na odstránenie nedostatkov a ich časový harmonogram vrátane spôsobu zabezpečenia potrebných zdrojov.

Z celkového počtu 33 rozhodnutí sa výkonná rada stotožnila s 27 návrhmi rozhodnutí od pracovných skupín, uvedených v hodnotiacich správach, a rozhodla, že vnútorný systém a jeho implementácia je v súlade so štandardmi pre vnútorný systém.

Z posudzovania vnútorných systémov kvality vysokých škôl bolo v rozhodnutiach výkonnej rady agentúry uvedených 43 nedostatkov; z toho najviac nedostatkov (20) bolo identifikovaných v čl. 3 Vytváranie, úprava a schvaľovanie študijných programov.

Pri troch negatívnych rozhodnutiach sa výkonná rada plne stotožnila s návrhmi nedostatkov uvedených v hodnotiacej správe pracovnej skupiny. Pri troch hodnotiacich správach výkonná rada jeden z uvedených nedostatkov prehodnotila ako odstránený. Iba v jednom prípade výkonná rada prehodnotila zistenie uvádzané v hodnotiacej správe ako odporúčanie na nedostatok.

V prípade dvoch vysokých škôl výkonná rada po zohľadnení stanoviska vysokých škôl k hodnotiacej správe vyhodnotila jeden z nedostatkov ako odstránený. V oboch prípadoch išlo o nedostatok spôsobujúci nesúlad s článkom 2 ods. 10 štandardov pre vnútorný systém: „Vysoká škola umožňuje ľahký prístup verejnosti k formalizovaným politikám a procesom a ďalšej dokumentácii vnútorného systému, pričom spôsob sprístupnenia informácií rešpektuje špecifické potreby osôb so zdravotným znevýhodnením. Dokumentácia vnútorného systému, ktorá je relevantná pre študentov, je zverejnená vo všetkých jazykoch uskutočňovania študijných programov“. V prípade jednej vysokej školy išlo o nesúlad z dôvodu nezabezpečenia ľahkého prístupu verejnosti k formalizovaným politikám a procesom vnútorného systému. V prípade druhej vysokej školy nesúlad s tým istým odsekom štandardov pre vnútorný systém spôsobilo nezverejňovanie informácií vo všetkých jazykoch uskutočňovania študijného programu. Po preskúmaní webových stránok týchto vysokých škôl výkonná rada rozhodla, že úpravami a doplnením webových stránok obe vysoké školy odstránili nedostatok uvedený v hodnotiacej správe, a tým zabezpečili súlad svojho vnútorného systému s článkom 2 ods. 10 štandardov pre vnútorný systém.

V jednom negatívnom rozhodnutí výkonná rada na svojom zasadnutí doplnila nedostatok, ktorý nebol identifikovaný pracovnou skupinou. Členovia výkonnej rady konštatovali, že jeden z nedostatkov uvedených v hodnotiacej správe, ktorý spôsoboval nesúlad vnútorného systému s čl. 6 písm. a) štandardov pre vnútorný systém tým, že predpisy vnútorného systému neboli v súlade s § 77 ods. 1 zákona o vysokých školách, a teda politiky, štruktúry a procesy vnútorného systému nezaručovali súlad a dodržiavanie všeobecne záväzných predpisov, zároveň spôsobuje aj nesúlad s čl. 2 ods. 6 písm. g). Výkonná rada agentúry preto rozšírila tento nedostatok aj na nedostatok spôsobujúci nesúlad s týmto článkom, teda pridala vo svojom rozhodnutí jeden nedostatok oproti hodnotiacej správe pracovnej skupiny. Predmetný nesúlad vnútorného systému účastníka konania s čl. 2 ods. 6 písm. g) štandardov pre vnútorný systém existoval už v čase vypracovania hodnotiacej správy pracovnou skupinou. Pracovná skupina vo svojej hodnotiacej správe tento nesúlad opomenula uviesť; túto chybu napravila výkonná rada vo svojom rozhodnutí.

V prípade jednej vysokej školy výkonná rada vyhodnotila zistenie pracovnej skupiny ako nedostatok. Zistenie pracovnej skupiny, že jeden z orgánov vnútorného systému nemá v dostupných dokumentoch ukotvenú svoju existenciu a ani spôsob fungovania, vyhodnotila výkonná rada ako nedostatok spôsobujúci nesúlad vnútorného systému vysokej školy s čl. 2 ods. 4 štandardov pre vnútorný systém.

Pri vysokej škole, ktorej v rozhodnutí agentúra uložila opravné opatrenie podľa § 29 *obmedzenie vytvárať a upravovať študijné programy*, výkonná rada pozmenila návrh rozhodnutia obmedziť právo vysokej školy vyvíjať a upravovať študijné programy vo všetkých odboroch na 3. stupni, na *obmedzenie vytvárať a upravovať študijné odbory vo všetkých študijných odboroch a stupňoch*, keďže v rámci nedostatkov bol zistený aj nesúlad vnútorného systému so štandardmi pre vnútorný systém, ktorý sa vzťahuje na všetky študijné programy vo všetkých odboroch a stupňoch.

Zhrnutie

1. **Výkonná rada rozhodla:** výkonná rada Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo (SAAVŠ) sa od februára 2024 do januára 2025 zaoberala výsledkami posúdenia vnútorných systémov všetkých vysokých škôl a prijala rozhodnutia o súlade alebo nesúlade vnútorných systémov so štandardmi pre vnútorný systém.
2. **Súlad vnútorných systémov:** z celkového počtu 33 rozhodnutí výkonná rada konštatovala, že vnútorný systém a jeho implementácia je v súlade so štandardmi v 27 prípadoch. Tieto vysoké školy získali práva vytvárať študijné programy v študijných odboroch a stupňoch uvedených v rozhodnutí agentúry.
3. **Nesúlad vnútorných systémov:** v šiestich prípadoch výkonná rada rozhodla, že vnútorný systém a jeho implementácia nie je v súlade so štandardmi a uložila opravné opatrenia. Päť vysokých škôl dostalo nariadenie odstránenia nedostatkov a jedna vysoká škola dostala obmedzenie vytvárať a upravovať študijné programy.
4. **Odchýlky od odporúčaní pracovných skupín:** pri troch negatívnych rozhodnutiach sa výkonná rada plne stotožnila s návrhom nedostatkov uvedených v hodnotiacej správe pracovnej skupiny. Pri dvoch hodnotiacich správach výkonná rada prehodnotila jeden z uvedených nedostatkov ako odstránený. Iba v jednom prípade výkonná rada prehodnotila zistenie uvádzané v hodnotiacej správe ako odporúčanie na nedostatok.
5. **Doplnenie nedostatkov:** v jednom negatívnom rozhodnutí výkonná rada doplnila nedostatok, ktorý nebol identifikovaný pracovnou skupinou. Členovia výkonnej rady konštatovali, že jeden z nedostatkov uvedených v hodnotiacej správe spôsobuje aj nesúlad s iným článkom štandardov, čo pracovná skupina opomenula uviesť.

10. ZÁVERY Z PRVÉHO POSUDZOVANIA VYSOKÝCH ŠKÔL PODĽA ESG 2015

1. V období od decembra 2022 do januára 2025 sa uskutočnilo **posudzovanie súladu vnútorných systémov vysokých škôl so štandardmi** a na jeho základe výkonná rada Slovenskej akreditačnej agentúry pre vysoké školstvo (SAAVŠ) prijala uznesenie o súlade alebo nesúlade vnútorných systémov so štandardmi pre vnútorný systém.
2. Z celkového počtu 33 rozhodnutí výkonná rada **v 27 prípadoch (82 %)** konštatovala, že **vnútorný systém a jeho implementácia je v súlade so štandardmi**. Tieto vysoké školy získali **práva vytvárať študijné programy** v študijných odboroch a stupňoch uvedených v rozhodnutí agentúry.
3. **V 6 prípadoch (18 %)** výkonná rada rozhodla, že **vnútorný systém a jeho implementácia nie je v súlade so štandardmi a uložila opravné opatrenia**. Päť vysokých škôl dostalo nariadenie odstránenia nedostatkov a jedna vysoká škola dostala obmedzenie vytvárať a upravovať študijné programy.
4. Po dôkladnom medzinárodnom posúdení *ENQA Agency Review* **agentúra získala registráciu** v Európskej registri zabezpečovania kvality – EQAR **a stala sa plnoprávnym členom** Európskej asociácie pre zabezpečovanie kvality vo vysokoškolskom vzdelávaní – ENQA.
5. Všetky **rozhodnutia agentúry** spolu s hodnotiacimi správami vysokých škôl, zamerané na vysokoškolské vzdelávanie v zmysle ESG, **sú zapisované do Európskej databázy rozhodnutí – DEQAR**, čím sú slovenské inštitúcie zviditeľňované v širokom medzinárodnom okruhu vysokoškolského vzdelávania.
6. Výsledky prvých posudzovaní vnútorných systémov zabezpečovania kvality vysokých škôl ukazujú na to, že **reforma zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania na Slovensku sa inštitucionálne zaviedla**.
7. Potvrdilo sa, že **existujú značné rozdiely medzi inštitúciami a ich pracoviskami, ako aj priestor na ďalšie zlepšovanie**. Preto je nevyhnutné v začatej práci pokračovať a systematicky presadzovať kultúru kvality a jej sústavné zlepšovanie na všetkých vysokých školách a ich súčastiach.
8. Agentúra flexibilne uskutočnila viaceré zlepšenia vo vlastných postupoch a v príprave posudzovateľov už počas posudzovaní na zvýšenie efektívnosti a účinnosti v konaniach. Plánuje pokračovať vo vyhodnocovaní skúseností a spätných väzieb a upraviť svoje postupy a akreditačné štandardy v spolupráci so zainteresovanými stranami. Podobný proces očakáva aj od vysokých škôl.

10.1. Zavádzanie zabezpečovania kvality a príprava vysokých škôl na posudzovanie

Zhrnutie najdôležitejších skutočností v zosúladovaní sa a v príprave na externé posudzovanie vysokých škôl:

1. **Vysoké školy zaviedli** alebo adaptovali existujúce **vnútorné systémy zabezpečovania kvality vysokoškolského vzdelávania** so zapojením študentov a externých zainteresovaných strán. Prijali politiky, zriadili príslušné štruktúry a procesy. Využili podporu agentúry, ktorá zorganizovala dvojdňovú konferenciu a následné webináre, kde vysvetľovala znenie štandardov, ich vzťahy k ESG a zákonu.
2. V rámci zosúladovania sa so zákonom a štandardmi vysoké školy zrevidovali a **zredukovali počet študijných programov**. Počet akreditovaných študijných programov sa znížil zo 7 359 k 1. septembru 2020 na 3 679 k 31. decembru 2022. Toto zníženie (o 50 %) odráža významnú konsolidáciu a optimalizáciu študijných programov na vysokých školách v období zosúladovania sa škôl so štandardmi.
3. Súbežne s úpravou počtu študijných programov prebehla aj **konsolidácia akreditácií habilitačných a inauguračných konaní**. Počet odborov habilitačných a inauguračných konaní sa znížil zo 461 na 296, teda o 36 %. Tento proces zahŕňal zrušenie alebo odňatie práv v 165 prípadoch akreditovaných odborov habilitačných a inauguračných konaní podľa § 32a alebo § 32 zákona.
4. **Všetky vysoké školy na Slovensku deklarovali zosúladenie sa** so zákonom a štandardmi v stanovenom termíne do 2. septembra 2022. Tieto výsledky predstavujú významné kroky v procese zosúladovania sa vysokých škôl so zákonom a štandardmi, ktoré dosiahli vysoké školy ešte pred podaním žiadostí o posúdenie súladu ich vnútorných systémov zabezpečovania kvality na agentúru a ktoré prispievajú k zlepšovaniu kvality vysokoškolského vzdelávania na Slovensku.
5. Vysoké školy vypracovali **vnútorné hodnotiace správy** v slovenskom aj anglickom jazyku ako prvý krok externého zabezpečovania kvality. Agentúra požadovala od vysokých škôl vysvetliť implementáciu vlastného vnútorného systému podľa jednotlivých článkov štandardov pre vnútorný systém s prvkami sebareflexie a porovnania s očakávaniami.

10.2. Postup posudzovania vnútorných systémov zabezpečovania kvality

Zhrnutie najdôležitejších krokov v postupoch externého zabezpečovania kvality vysokých škôl:

1. Všetky vysoké školy **podali žiadosti** o posúdenie vnútorných systémov v zákonnej lehote do 31. decembra 2022. Agentúra konštatovala úplnosť pri 30 podaných žiadostiach. V 3 prípadoch konštatovala neúplnosť žiadosti, preto vyzvala vysoké školy na ich doplnenie. Všetky tri vysoké školy doplnili požadované podklady v stanovenej lehote.
2. Agentúra na základe žiadosti každej vysokej školy **zostavila osobitnú pracovnú skupinu** z osôb uvedených v zozname posudzovateľov. Pri tvorbe sa zohľadňoval druh konania, študijné odbory, v ktorých vysoká škola uskutočňuje študijné programy a habilitačné

konania, ako aj snaha predchádzať možnému konfliktu záujmov členov navrhovanej pracovnej skupiny. Najmenšie pracovné skupiny boli päťčlenné, najväčšia mala až 62 členov. Veľká pozornosť bola venovaná **internacionalizácii pracovných skupín**. Takmer polovica – 150 z celkového počtu 323 posudzovateľov zapojených do posudzovania bola zo zahraničia (46 %).

3. Všetky podklady predložené vysokými školami spolu so žiadosťou boli sprístupnené pracovným skupinám. Školy vypracovali a predkladali aj **vnútorné hodnotiace správy**, pričom väčšina dodržala odporúčaný limit na rozsah správy aj odporúčanú štruktúru. Ich kvalita spracovania však zaostávala za očakávaniami agentúry. Často absentujúce slovné vysvetlenie, ako plnia príslušný štandard, často nefunkčné odkazy na dôkazy sťažovali prácu pracovných skupín a predlžovali posudzovanie. Len 12 vysokých škôl (36 %) významnou mierou splnilo požiadavku sebahodnotenia. Vo väčšine vnútorných hodnotiacich správ (18) chýbali konkrétne opatrenia na vlastné zlepšovanie.
4. Každé posudzovanie zahŕňalo **návštevu vysokej školy** pracovnou skupinou. Počas návštevy sa uskutočnili presne naplánované riadené rozhovory s vedením vysokej školy, osobami zodpovednými za vnútorný systém, členmi orgánov vnútorného systému, podporným personálom, učiteľmi a zástupcami všetkých zainteresovaných strán, najmä študentmi a zástupcami praxe. Návštevy trvali od dvoch dní do 20 pracovných dní rozložených do dvoch mesiacov. Celkovo sa návštev zúčastnilo približne 4 000 osôb na strane vysokých škôl a pracovné skupiny strávili na vysokých školách 256 pracovných dní.
5. Pracovné skupiny **vypracovali hodnotiace správy** z podkladov žiadostí, informácií získaných návštevami vysokých škôl, konzultácií so zainteresovanými osobami a z iných dostupných údajov. Hodnotiace správy boli zasielané vysokým školám na vyjadrenie.
6. Celkovo bolo v hodnotiacich správach identifikovaných **47 nedostatkov na šiestich vysokých školách**. Tieto nedostatky sa týkali nesúladu v článkoch 2, 3, 4, 6, 8 a 9 štandardov pre vnútorný systém. Najviac z nich sa týka článku 3 štandardov Vytváranie, úprava a schvaľovanie študijných programov vo väzbe na štandard pre študijný program.
7. Pracovné skupiny v hodnotiacich správach uviedli **1 686 odporúčaní na ďalšie zlepšovanie**. Najviac z nich – až 362 odporúčaní – sa týka článku 3 štandardov. Odporúčania boli uvádzané pre všetky vysoké školy.
8. Pracovné skupiny zároveň vyzdvihli **35 príkladov dobrých praxí**; najviac sa ich týkalo článku 7 štandardov Zdroje na zabezpečenie štúdia a podporu študentov.
9. **Rozhodovanie o súlade vo výkonnej rade**: výkonná rada sa zaoberala posúdením vnútorného systému každej vysokej školy samostatne a za účasti koordinátora konania. Zohľadňovala priebeh konania, hlavné zistenia pracovnej skupiny, prípadné nedostatky a hlavné odporúčania pracovnej skupiny pre vysokú školu, ako aj stanovisko vysokej školy k hodnotiacej správe.

10.3. Sumár zistených nedostatkov

Sumár nedostatkov, ktoré indikovali pracovné skupiny vysokým školám v hodnotiacich správach a ktoré viedli ku konštatovaniu nesúladu so štandardmi:

1. V článku 2 štandardov **Politiky na zabezpečovanie kvality** bolo identifikovaných celkovo 13 nedostatkov na piatich vysokých školách. Tieto nedostatky sa týkali najmä nedostatočného vymedzenia právomocí, pôsobnosti a zodpovednosti jednotlivých štruktúr a zainteresovaných strán za zabezpečenie kvality vysokoškolského vzdelávania. Ďalšie nedostatky sa týkali obmedzeného alebo neefektívneho zapojenia študentov a externých zainteresovaných strán do procesov zabezpečovania kvality a nezaručenia súladu a dodržiavania všeobecne záväzných predpisov a vnútorných predpisov vysokej školy.
2. V článku 3 štandardov **Vytváranie, úprava a schvaľovanie študijných programov** bolo identifikovaných celkovo 28 nedostatkov na šiestich vysokých školách. Tieto nedostatky sa týkali najmä obmedzeného zapojenia študentov, zamestnávateľov a externých odborníkov do procesov vytvárania a schvaľovania študijných programov, nedostatočného zabezpečenia transparentného, spravodlivého a objektívneho posúdenia a schvaľovania študijných programov a nesúladu študijných programov so štandardmi pre študijný program.
3. V článku 4 štandardov **Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie orientované na študenta** boli identifikované dva nedostatky na jednej vysokej škole. Prvý sa týkal nedostatočného stanovenia kritérií a metód hodnotenia a známkovania študentov, ktoré neboli študentom vopred známe. Druhý nedostatok sa týkal absencie formálnych postupov nápravy neobjektívneho hodnotenia študentov.
4. V článku 6 štandardov **Učiteľia** bolo identifikovaných päť nedostatkov na štyroch vysokých školách. Tieto nedostatky sa týkali nedostatočného zabezpečenia transparentného, objektívneho a odborne fundovaného výberu vysokoškolských učiteľov.
5. V článku 8 štandardov **Zhromažďovanie a spracovanie informácií** bol identifikovaný jeden nedostatok týkajúci sa požiadavky na systematické zhromažďovanie, spracovanie, analýzu a vyhodnocovanie informácií, keď vysoká škola nemala zavedený funkčný akademický informačný systém na systematické zhromažďovanie, spracovanie, analyzovanie a vyhodnocovanie informácií.
6. V článku 9 štandardov **Zverejňovanie informácií** boli identifikované dva nedostatky na jednej vysokej škole. Jeden sa týkal nedostatočného zverejňovania jasných, presných a aktuálnych informácií o študijných programoch a ich absolventoch a druhý sa týkal absencie zverejňovania informácií o implementácii a fungovaní vnútorného systému.

10.4. Najdôležitejšie odporúčania vysokým školám na ich ďalšie zlepšovanie

Zhrnutie najdôležitejších odporúčaní formulovaných pracovnými skupinami v hodnotiacich správach vysokým školám na ďalšie zlepšovanie:

1. **Zlepšenie zapojenia študentov a externých zainteresovaných strán:** vysoké školy urobili veľký krok v zapájaní zainteresovaných strán do procesov riadenia a zabezpečovania kvality; miera ich zapájania sa zvýšila. Odporúča sa pokračovať v začatom trende a zvýšiť autentickosť ich skutočného zapojenia. Autentické zapojenie týchto skupín môže priniesť cenné pohľady a návrhy na zlepšenie kvality vzdelávania. Študenti a externí partneri, ako sú zamestnávatelia a odborníci z praxe, môžu

poskytnúť dôležité informácie o tom, ako vzdelávacie programy a procesy fungujú v praxi a kde je potrebné zlepšenie.

2. **Zjednodušenie štruktúry a procesov:** odporúča sa zjednodušiť štruktúry a procesy vnútorného systému zabezpečovania kvality s cieľom zvýšiť efektívnosť a znížiť administratívnu záťaž učiteľov. Využívanie moderných technológií, ako sú špecializované informačné systémy a umelá inteligencia, môže tiež zefektívniť procesy zabezpečovania kvality. Jednoduchšie a efektívnejšie procesy umožnia učiteľom a zamestnancom sústrediť sa viac na samotné vzdelávanie a menej na administratívu.
3. **Podpora akademickej integrity:** vysokým školám sa odporúča zaviesť účinnejšie mechanizmy na zabezpečenie akademickej etiky vrátane vzdelávania zamestnancov a študentov o etických zásadách vo výskume a výučbe, aby sa predišlo akademickým podvodom. Akademická integrita je základom dôveryhodnosti vzdelávacieho systému a zabezpečuje, že výsledky vzdelávania sú spravodlivé a spoľahlivé.
4. **Zlepšenie transparentnosti a verejnej dostupnosti informácií:** pracovné skupiny odporúčajú vysokým školám dbať na transparentnosť a verejnú dostupnosť informácií týkajúcich sa rozvoja a implementácie vnútorného systému, aby sa stimulovala angažovanosť zainteresovaných strán. Transparentnosť zvyšuje dôveru verejnosti a zainteresovaných strán k vzdelávaciemu systému a umožňuje lepšiu kontrolu a hodnotenie kvality.
5. **Pravidelné školenia pre zamestnancov škôl a študentov:** odporúča sa posilniť pravidelné školenia pre zamestnancov vysokých škôl a študentov zamerané na vnútorný systém zabezpečovania kvality, aby sa zvýšilo povedomie o jeho význame a fungovaní. Školenia pomáhajú zamestnancom a študentom lepšie pochopiť a implementovať procesy zabezpečovania kvality, čo vedie k celkovému zlepšeniu kvality vzdelávania.
6. **Zlepšenie odborného vedenia záverečných prác:** vysokým školám sa odporúča zlepšiť odborné vedenie záverečných prác ich metodickým zadávaním, dôkladnejšie kontrolovať originalitu záverečných prác, zjednotiť formuláre posudkov záverečných prác a zabezpečiť, aby témy záverečných prác lepšie reflektovali zameranie študijných odborov. Kvalitné záverečné práce sú dôležitým ukazovateľom kvality vzdelávania a prispievajú k reputácii vysokej školy.
7. **Podpora mobilit a internacionalizácia:** pracovné skupiny odporúčajú zlepšiť informovanosť, motiváciu a zabezpečenie častejšieho zapojenia študentov a akademikov do zahraničných mobilit vrátane zníženia byrokratickej záťaže, poskytnutia jazykovej prípravy a systémového rozvoja výmeny študentov s prestížnymi vysokými školami a inštitúciami v strednej a západnej Európe. Mobilita študentov a učiteľov prispieva k ich profesionálnemu a osobnému a rozvoju a zvyšuje konkurencieschopnosť absolventov na trhu práce.
8. **Zvýšenie náročnosti v doktorandskom štúdiu:** odporúča sa zvýšiť náročnosť v doktorandskom štúdiu vrátane požiadaviek na publikačnú činnosť študentov, účasť na zahraničných stážach a internacionalizáciu výskumných tém dizertačných prác. Vyššia náročnosť doktorandského štúdia zvyšuje kvalitu výskumu a prispieva k rozvoju vedeckej komunity.
9. **Modernizácia knižničného fondu a zlepšenie prístupu k elektronickým zdrojom:** vysokým školám sa odporúča modernizovať knižničný fond, diverzifikovať literatúru najmä o zahraničné publikácie a zlepšiť prístup k elektronickým zdrojom a

medzinárodným databázam. Kvalitné knižničné a informačné zdroje sú nevyhnutné na podporu vzdelávania a výskumu.

10. **Zlepšenie ubytovacích kapacít a podporných služieb pre študentov:** pracovné skupiny odporúčajú rozšíriť a zlepšiť ubytovacie kapacity pre študentov, zaviesť alebo rozšíriť kariérne a psychologické poradenstvo a zlepšiť podporné služby pre študentov so špecifickými potrebami. Kvalitné ubytovanie a podporné služby prispievajú k celkovému komfortu a úspechu študentov počas ich štúdia.
11. **Zefektívnenie zberu a spracovania informácií:** vysokým školám sa odporúča zefektívniť a zjednotiť metodiku zberu a spracovania informácií od všetkých zainteresovaných strán, zlepšiť systém zhromažďovania a vyhodnocovania informácií vrátane spätnej väzby a lepšie motivovať študentov na ich vyplnenie.
12. **Pravidelné aktualizácie webových stránok:** pracovné skupiny odporúčajú synchronizovať a pravidelne aktualizovať informácie na webových stránkach univerzít, fakúlt a pracovísk, aby boli prehľadné a obsahovali všetky aktuálne informácie v slovenskom aj anglickom jazyku. Ľahká dostupnosť aktuálnych, presných a úplných informácií o inštitúciách, učiteľoch, poskytovanom vzdelávaní, tvorivej činnosti a ďalších oblastiach zvyšuje transparentnosť, dôveru verejnosti a reputáciu vysokej školy.
13. **Zvýšenie úrovne zapojenia študentov do monitorovania a hodnotenia študijných programov:** vysokým školám sa odporúča zvýšiť úroveň zapojenia študentov a ostatných zainteresovaných strán, najmä zamestnávateľov a odborníkov z praxe, do procesu priebežného monitorovania a periodického hodnotenia študijných programov.
14. **Externé posúdenie kvality zahraničnou inštitúciou:** pracovné skupiny vítajú externé posúdenia niektorých vysokých škôl zahraničnými agentúrami a odporúčajú všetkým vysokým školám podstupovať takéto posúdenia, aby sa ďalej zvýšila dôveryhodnosť a kvalita poskytovaného vzdelávania.

11. ZÁVER

Na záver môžeme konštatovať, že vysoké školy úspešne zaviedli zabezpečovanie kvality podľa osvedčených štandardov a usmernení zabezpečovania kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania – ESG 2015. Tento krok priniesol nové mechanizmy na zvyšovanie kvality poskytovaného vzdelávania prostredníctvom jeho sústavného zlepšovania priamo na pôdu vysokých škôl a tiež moderné metódy ich externého posudzovania a zlepšovania prostredníctvom odporúčaní na ďalšie zlepšovanie.

Treba oceniť zodpovedný prístup vysokých škôl, ktoré splnili stanovené úlohy v termínoch určených zákonom. Posudzovanie prinieslo širokú aktivitu a rozhovory s viac ako 4 000 ľuďmi o konkrétnych úlohách na konkrétnych vysokých školách. Naplnenie požiadaviek ESG v postupoch agentúry jej umožňuje zapisovať rozhodnutia spolu s hodnotiacimi správami do Európskej databázy zabezpečovania kvality – DEQAR, čo prispieva k transparentnosti a medzinárodnej viditeľnosti slovenských vysokých škôl a k ich posúdeniu.

Skúsenosti ukazujú, že odporúčania pre vysoké školy sú realisticky uskutočniteľné. Vysoké školy dokázali mnohé nedostatky rýchlo odstrániť ešte pred finálnym rozhodnutím, napr. doplnenie webových stránok či jazykových mutácií. Implementácia aspoň väčšiny z 1 686 odporúčaní určite zlepší kvalitu vzdelávania. V nasledujúcom cykle posudzovania sa dosiahnuté výsledky opäť posúdia, vyhodnotia a nové pracovné skupiny odborníkov odporúčia ďalšie zlepšenia.

Plné využitie výhod moderného zabezpečovania kvality vzdelávania bude závisieť najmä od osobného postoja osôb zainteresovaných na poskytovaní vzdelávania, od jeho poctivej, autentickej implementácie a sústavného zlepšovania. Bude závisieť od ochoty škôl podporovať kvalitu, od schopnosti manažmentov riadiť inštitúcie na základe faktov a dát, od profesionalizácie vnútorného zabezpečovania kvality, od skutočného, autentického zapájania študentov a predstaviteľov odbornej praxe do zlepšovania vzdelávania. Len tak kvalita vzdelávania môže vyzrieť na medzinárodne etablovanú úroveň.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

agentúra	Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo
APVV	Agentúra na podporu výskumu a vývoja
DEQAR	Európska databáza zabezpečovania kvality
ECTS	Európsky systém prenosu a zhromažďovania kreditov
ENQA	Európska asociácia pre zabezpečovanie kvality vo vysokoškolskom vzdelávaní – European Network for Quality Assurance in Higher Education
EQAR	Európsky register zabezpečovania kvality pre vysokoškolské vzdelávanie – European Quality Assurance Register for Higher Education
ERC	Európska rada pre výskum
ESG	Štandardy a usmernenia pre zabezpečovanie kvality v Európskom priestore vysokoškolského vzdelávania
KEGA	Kultúrna a edukačná grantová agentúra
ministerstvo	Ministerstvo školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky, predtým Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
QF-EHEA	Kvalifikačný rámec pre Európsky priestor vysokoškolského vzdelávania
SAAVŠ	Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo
štandardy	spoločne – štandardy pre vnútorný systém zabezpečovania kvality, štandardy pre študijný program a štandardy pre habilitačné a inauguračné konania
VEGA	Vedecká grantová agentúra
VHS	vnútorná hodnotiaci správa
VSZK	vnútorný systém zabezpečovania kvality
VŠ	vysoká škola
WFME	Svetová federácia pre lekárske vzdelávanie
zákon o vysokých školách	Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov
zákon o zabezpečovaní kvality	Zákon 269/2018 Z. z. o zabezpečovaní kvality vysokoškolského vzdelávania a o zmene a doplnení zákona č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

© Slovenská akreditačná agentúra pre vysoké školstvo

Bratislava 4. septembra 2025

Tematická správa bola schválená Výkonnou radou SAAVŠ dňa 4. septembra 2025.

Správa je umiestnená na webovom sídle SAAVŠ – www.saavs.sk